

Vergaderjaar 2018–2019

35 210 A

Wijziging van de begrotingsstaat van het Infrastructuurfonds voor het jaar 2019 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

1.	Leeswijzer	2
2.	De producten	3
2.1	Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties	3
2.2	De productartikelen	5
2.3	Bijlagen	29
	A. Verdiepingsbijlage	29
	B. Projectoverzichten	43

A. ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2016 afzonderlijk bij wet vastgesteld en ook gewijzigd.

Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2019 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat van het Infrastructuurfonds.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
C. van Nieuwenhuizen Wijbenga

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. LEESWIJZER

Algemeen

De opzet en structuur van de onderliggende suppletoire begroting voor het Infrastructuurfonds is gebaseerd op de rijksbegrotingsvoorschriften van het Ministerie van Financiën.

Mede naar aanleiding van overleg met uw Kamer zijn in aanvulling op deze regelgeving voor dit fonds de onderstaande punten verwerkt voor de eerste suppletoire begroting.

– Naar aanleiding van de motie van de leden Van Helvert en Van Veldhoven (Kamerstukken II, 2015–2016, 34 475 XII, nr. 12) worden bij alle begrotingsartikelen op het Infrastructuurfonds en Deltafonds groter dan € 1 miljard de begrotingsmutaties boven de € 5 miljoen toegelicht. Dit heeft als praktische uitwerking dat bij de artikelen tussen de € 200 miljoen en € 1 miljard de ondergrens voor technische mutaties ook neerwaarts is bijgesteld. Voor beleidsmatige mutaties was er bij de artikelen van deze omvang reeds sprake van een ondergrens van € 5 miljoen. De norm voor het toelichten van de begrotingsmutaties op het niveau van artikelonderdeel is als volgt:

Norm bij te verklaren verschillen

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	5
=> 1000	5	5

- Het opnemen van gedetailleerde projectinformatie in de suppletoire begrotingen conform begroting en jaarverslag (brief van 4 november 2009 naar aanleiding van toezegging verbetering informatievoorziening bij WGO van 24 juni 2009);
- Het inzicht in de budgetten van de verkenningen en planuitwerkingprogramma's wordt vergroot door begrotingsmutaties expliciet in de MIRT-tabellen zichtbaar te maken op projectniveau (toezegging WGO van 22 juni 2011);
- Mutaties op de beschikbare budgetten worden in de (niet voorgeschreven) verdiepingsbijlage op artikelonderdeelniveau voor de volledige looptijd tot en met 2032 inzichtelijk gemaakt (in lijn met groeiparaagraaf uit de begroting lenM voor 2013).

Opbouw

Dit wetsvoorstel kent een opbouw waarbij afhankelijk van de informatievraag- en behoefte verder kan worden ingezoomd. Deze verdiepingsslag is als volgt opgebouwd.

1. Allereerst is de begroting(wet)staat voor het Infrastructuurfonds voor het jaar 2019 opgenomen. Deze dient ter autorisatie van de mutaties die op artikelniveau in de verplichtingen-, uitgaven- en ontvangstenramingen worden voorgesteld.
2. Daarna is eerst op hoofdlijnen (paragraaf 2.1) inzicht verstrekt in de belangrijkste budgettaire voorstellen die leiden tot wijziging van de begroting. Hiermee kan snel een indruk worden verkregen van de inhoud van dit wetsvoorstel.

3. Via de artikelgewijze toelichting (paragraaf 2.2) worden alle mutaties op het niveau van het artikelonderdeel zichtbaar gemaakt, en waar zinvol en relevant, ook toegelicht. Dit rekening houdend met de norm zoals hierboven is aangegeven.
4. Als onderdeel van de artikelgewijze toelichting is in de verdiepingsbijlage (paragraaf 2.3 deel A) door middel van een meerjarige mutatietafel op artikelonderdeelniveau de aansluiting gemaakt tussen de vorige stand van de begroting en de nu voorgestelde stand. Dit voor de volledige looptijd van het fonds.
5. Tenslotte zijn in de verdiepingsbijlage (paragraaf 2.3 deel B) van dit wetsvoorstel de MIRT-projecttabellen met de realisatieprojecten alsmede de verkenningen en planuitwerking programma's opgenomen waarin de begrotingsmutaties op projectniveau zichtbaar zijn gemaakt. Deze MIRT- tabellen zijn in ieder geval voorzien van toelichtingen indien sprake is:
  - van een wijziging (anders dan door de verwerking van prijsbijstelling) in het taakstellend projectbudget groter dan 10% of meer dan € 10 miljoen;
  - van een wijziging groter dan 1 jaar in de oplevering van het project.

2. DE PRODUCTEN

Dit wetsvoorstel sluit aan bij de Voorjaarsnota 2019 van het Ministerie van Financiën en bevat alleen begrotingsmutaties die betrekking hebben op de uitvoering van reeds ingezet beleid. De mutaties zijn hieronder in tabelvorm weergegeven en toegelicht. De budgettaire gevolgen van de begrotingsmutaties zijn verder onder 2.2 op de productartikelen zichtbaar gemaakt.

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

Suppletoire mutaties 2019 (Eerste suppletoire begroting) (in € mln.)

	Art.	Uitgaven	Ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 2019		7.368	7.368
Belangrijkste suppletoire mutaties 2019			
Kaderrelevante mutaties			
1. Saldo 2018			196
Verwerking saldo 2018 op de artikelen	alle	348	153
2. Verbreding sluis en bruggen Kornwerderzand	15	40	
3. Schaderijden SLA 2018/2021	12	- 10,4	
4. Bijzondere uitkering CN 2019	12	- 15,1	
5. Afroming eigenvermogen Rijkswaterstaat	18	1	1
6. Noodsleephulp en betonning	15		- 3
7. DBFM inpassing A-16	12	- 95	- 95
8. DBFM inpassing A-24 Blankenburgverbinding	12	- 182	- 182
9. Beter benutten regionale pakketten provincies	13	- 5,7	
10. Beter Benutten en Snelfietsroutes	12	- 12,5	
11. overige aanpassingen	alle	- 24,9	- 26,6
Stand 1e suppletoire begroting 2019		7.411,4	7.411,4

Toelichting

1. Saldo 2018

De begroting van het Infrastructuurfonds vertoont over het jaar 2018 een voordelig saldo van € 195,5 miljoen. Dit saldo wordt gevormd door de saldering van de in dat jaar gerealiseerde uitgaven en ontvangsten. Het voordelig saldo wordt in 2019 als verhoging van de ontvangsten geboekt

op het artikelonderdeel 18.10 Saldo van de afgesloten rekeningen. In dit wetsvoorstel is naast deze ontvangstenverhoging ook het volledige voordelig saldo op de juiste uitgaven- en ontvangstenartikelen (producten) begrotingstechnisch verwerkt.

2. Verbreding sluis en bruggen Kornwerderzand

Het kabinet heeft aanvullend € 40 miljoen beschikbaar gesteld aan IenW ten behoeve van de verbreding van de sluis en bruggen bij Kornwerderzand. Dit bedrag is toegevoegd aan het projectbudget op de Verkenning en Planuitwerking.

3. Schaderijden SLA 2018/2021

Schadegevallen op de weg worden door RWS hersteld en daarvoor worden kosten gemaakt. Deze kosten worden verhaald op de veroorzaker. Echter soms is de veroorzaker van de schade niet bekend of is de schade hoger dan de verzekeraar uitkeert.

4. Bijzondere uitkering Caribisch Nederland 2019

Als bijzondere gemeenten dragen St. Eustatius, Saba en Bonaire zelf de zorg en de verantwoordelijkheid voor het beheer en het onderhoud van de infrastructuur op de eilanden. Hiervoor zijn middelen gereserveerd op het Infrastructuurfonds als Impuls Wegen op Bonaire en Sint Eustatius, alsmede structurele middelen voor het onderhoud aan de infrastructuur. Bij voorjaarsnota 2019 worden de middelen voor 2019 door middel van bijzondere uitkeringen op grond van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba overgeboekt.

5. Afroaming eigen vermogen Rijkswaterstaat.

Het eigen vermogen van een baten-lastenagentschap is via de Regeling agentschappen gebonden aan een maximumomvang van 5 procent van de gemiddelde jaaromzet, berekend over de laatste drie jaar. De maximale omvang van het eigen vermogen wordt door Rijkswaterstaat overschreden (€ 1 miljoen) Conform de Regeling agentschappen wordt het surplus eigen vermogen afgedragen aan de eigenaar (IenW). Voor het surplus eigen vermogen van Rijkswaterstaat geldt dat – in lijn met het zwaartepunt van de herkomst – deze middelen vooralsnog toegevoegd worden aan het kader van het Infrastructuurfonds.

6. Noodsleephulp en betonning

Voor noodsleephulp en betonning op de Noordzee wordt een bedrag van € 3 miljoen overgeheveld naar de begroting van het Ministerie van Defensie.

7. Inpassing DBFM A-16 Rotterdam

In 2019 wordt de A-16 Rotterdam omgezet naar een DBFM constructie. Hierdoor wordt het kader in 2019 verlaagd met € 95 miljoen

8. Inpassing DBFM Blankenburgverbinding

In 2019 wordt de A-24 Blankenburgverbinding omgezet naar een DBFM constructie. Hierdoor wordt het kader in 2019 verlaagd met € 182 miljoen.

9. Beter benutten regionale pakketten provincies

Binnen het programma Beter benutten regionale pakketten is het er een Overboeking van € 5,7 miljoen naar het Provinciefonds voor de uitvoering van het programma Beter Benutten Regionale Pakketten. De ontvangende provincies zijn Gelderland, Utrecht en Overijssel.

10. Beter Benutten en Snelfietsroutes

Voor het de uitvoering van het programma beter benutten en snelfietsroutes heeft er een overboeking plaatsgevonden naar begrotingshoofdstuk XII van € 12,5 miljoen.

2.2 De productartikelen

Hieronder worden alle beleidsmatig relevante mutaties op het niveau van het artikelonderdeel zichtbaar gemaakt, en waar zinvol en relevant, ook toegelicht (zie leeswijzer). In de verdiepingsbijlage is een meerjarige mutatietabel opgenomen op artikelonderdeelniveau met daarbij de aansluiting tussen de vorige stand van de begroting en de nu voorgestelde stand. Dit voor de volledige looptijd van het fonds.

Bij de behandeling van de begroting van Infrastructuur en Waterstaat voor 2019 heeft de Tweede Kamer een motie aangenomen met het verzoek een plan te ontwikkelen tegen onderuitputting van het Infrastructuurfonds en de Kamer hierover voor de Voorjaarsnota te informeren¹. Na een eerste analyse van de projectenportefeuille stelt IenW de prognoses voor een aantal projecten bij in de eerste supplettoire begroting van het infrastructuurfonds en zijn de bijbehorende budgetten verplaatst van realisatie naar planuitwerking en verkenning. Via de fondssystematiek blijven de bedragen beschikbaar voor infrastructuur en kan het gehele programma zoals met uw Kamer gedeeld tot uitvoering worden gebracht. Er is sprake van een risico op onderuitputting in dit jaar. De aankomende periode wordt gebruikt om dit risico verder in kaart te brengen en te bezien welke mogelijkheden voorhanden zijn om programmering, raming en de realisatie van projecten te optimaliseren. Daar waar nodig om de beschikbare middelen te laten aansluiten op de programmering van projecten, worden uitkomsten vertaald naar de begroting. U wordt uiterlijk bij Miljoenennota 2020 geïnformeerd over deze uitkomsten.

---

¹ Kamerstuk: 2018–2019, 35 000 XII, nr. 17

Artikel 12 Hoofdwegennet

Budgettaire gevolgen van uitvoering (Eerste supplettoire begroting jaar 2019) (Bedragen x € 1.000)

12	Hoofdwegennet	Stand Ontwerp begroting (1)	Mutaties via NvW'en Armen- menten (2)	Stand Vastge- stelde Begroting (3)	Mutaties 1 ^e Supple- toire Begroting (4)	Stand 1 ^e Supple- toire Begroting (5)	Mutaties 2020 (7)	Mutaties 2021 (8)	Mutaties 2022 (9)	Mutaties 2023 (10)
	Verplichtingen	3.129.096	15.000	3.144.096	769.958	3.914.054	-189.675	-172.338	56.340	-7.644
	Uitgaven	3.099.638	15.000	3.114.638	9.057	3.123.695	-204.176	-194.327	-415.688	100.550
	<i>waarvan juridisch verplicht</i>	<i>83%</i>			<i>72%</i>					
12.01	Verkeersmanagement	3.737	3.737	3.737	0	3.737				
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	3.737	3.737	3.737	0	3.737				
12.02	Beheer onderhoud en vervanging	675.177		675.177	-35.924	639.253	4.455	34.762	36.346	3.678
12.02.01	Beheer en onderhoud	539.748		539.748	-2.535	537.213	-2.024	-2.024	-2.024	-6.922
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	539.748		539.748	-2.535	537.213	-2.024	-2.024	-2.024	-6.922
12.02.04	Vervanging	135.429		135.429	-33.389	102.040	6.479	36.786	38.370	10.600
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	1.466.966	15.000	1.481.966	-135.192	1.346.774	6.479	-243.302	-410.839	-186.925
12.03	Aanleg	935.841		935.841	-373.801	562.040	-287.993	-106.055	-110.816	-251.601
12.03.01	Realisatie	20.647		20.647	-8.511	12.136	-3.840	4.341	1.400	
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS									
12.03.02	Verkenningen en planuitwerkingen	531.125	15.000	546.125	238.609	784.734	16.392	-137.247	-300.023	64.676
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	19.800		19.800	-2.165	17.635				
12.04	Geïntegreerde contractvormen/PPS	371.112		371.112	168.807	539.919	58.222	10.314	-43.252	283.797
12.06	Netwerkgebonden kosten HWN	582.646		582.646	11.366	594.012	4.748	3.899	2.057	0
12.06.01	Apparaatkosten RWS	469.022		469.022	3.749	472.771	2.329	-1.027	-2.401	-2.408
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	469.022		469.022	3.749	472.771	2.329	-1.027	-2.401	-2.408
12.06.02	Overige netwerkgebonden kosten	113.624		113.624	7.617	121.241	2.419	4.926	4.458	2.408
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	105.024		105.024	7.617	112.641	2.419	4.926	4.458	2.408
12.07	Investeringsruimte	0		0	0	0				
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS									
Ontvangsten		73.126		73.126	77.159	150.285	380	7.584	-86.812	1.669

Actualisatie programma Hoofdwegennet

Om de projectbudgetten binnen het Hoofdwegennet aan te sluiten op de actuele programmering, zijn bijbehorende budgetten verplaatst van realisatie naar planuitwerking en verkenning. De totale programma aanpassing bedraagt – € 293,1 miljoen in 2019. Bij het desbetreffend artikelonderdeel worden de actualisaties nader toegelicht.

Verplichtingen

De verplichtingenophoging van € 765 miljoen in 2019 is met name het gevolg van de budgettaire verwerking van het DBFM-contract A16 Rotterdam (€ 657,1 miljoen) en de technische verwerking van het saldo over 2018. De budgettaire belangrijkste verschuivingen vanuit 2018 naar 2019 doen zich voor bij de volgende projecten:

- A24 Blankenburgverbinding (+€ 75 miljoen): De financial close zal in 2019 geëffectueerd worden (€ 53,9 miljoen) in plaats van eind 2018. Als gevolg hiervan hebben enkele contractuele betalingen aan de aannemer plaatsgevonden. Per saldo betekent dit een verplichtingenmutatie van € 75 miljoen;
- Vervanging en renovatie (+ € 38,2 miljoen): Een deel van de in 2018 gereserveerde verplichtingenruimte voor het opstarten van de vervanging en renovatieprojecten is doorgeschoven naar 2019;
- Schiphol Amsterdam Almere (+ € 33 miljoen): Bij het deelproject A1-A6 gaat het voor € 16 miljoen om risico's die niet zijn opgetreden op het totaalprogramma en voor € 17 miljoen om minder uitgaven voor de verlegging van Kabels en Leidingen;
- Programma Aansluitingen A15-N3 (+ € 21 miljoen): De oorzaak ligt in een latere gunning dan aanvankelijk was voorzien.
- Knooppunt Hoevelaken (– € 21,9 miljoen): Door vertraging bij vastgoed aankopen zijn in 2018 minder verplichtingen aangegaan dan verwacht.

12.02 Beheer, onderhoud en vervanging

Actualisatie beheer onderhoud en vervanging programma

Om budgetten voor beheer, onderhoud en vervanging aan te laten sluiten op de actuele programmering zijn de volgende aanpassingen van de budgetten noodzakelijk. Op het beheer, onderhoud en vervanging programma wordt in 2019 € 38,1 miljoen verschoven van Beheer onderhoud en vervanging naar planuitwerking en verkenning.

12.03 Aanleg

Het artikelonderdeel wordt in 2019 per saldo met € 135,2 miljoen verlaagd. Dit kan met name worden verklaard doordat het artikelonderdeel enerzijds wordt verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018 (+ € 67,4 miljoen). Hiertegenover staan verlagingen als gevolg van overboekingen voor het programma Beter Benutten (– € 12,5 miljoen) en voor overboekingen aan de BES-eilanden St. Eustatius, Saba en Bonaire (– € 7,2 miljoen) en verschillende budgettaire actualisaties op het Hoofdwegennet via het aanlegprogramma (– € 257,7 miljoen), als gevolg van de actualisatie van het programma.

Saldo 2018

Dit artikelonderdeel wordt in 2019 met € 67,4 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. Dit betekent dat in 2018 € 67,4 miljoen minder is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Het saldo wordt in 2019 aan dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft. Voor een verklaring bij de belangrijkste budgettaire mutaties wordt verwezen naar bijlage B bij de MIRT projectoverzichten waar deze zijn toegelicht.

Actualisatie aanlegprogramma

Om de aanlegbudgetten aan te laten sluiten op de actuele programmering zijn de volgende aanpassingen van de budgetten noodzakelijk. Op het aanlegprogramma wordt € 257,7 miljoen verschoven van realisatie naar planuitwerking en verkenning in 2019. Op de volgende projecten vinden de grootste actualisaties plaats:

Op het realisatie onderdeel van het aanlegprogramma wordt – € 192,8 miljoen verschoven naar planuitwerking en verkenning.

Op de volgende projecten vinden majeure aanpassingen plaats:

- Op het project brandwerendheid tunnels wordt € 39,3 miljoen geschoven doordat de financiële afwikkeling naar verwachting niet geheel in 2019 plaats zal vinden.
- Binnen het project A44 Rijnlandroute verschuift € 85,7 miljoen door vertragingen.
- Het project A7 Zuidelijke Ringweg Groningen (– € 97,4 miljoen): de belangrijkste oorzaak van deze verschuiving is de duur van de verlegging van kabels en leidingen en de aangepaste planning van de aannemer.
- Programma aansluitingen (– € 15,4 miljoen): Er zijn aanpassingen noodzakelijk in onder andere de bestemmingsplanprocedure.
- Realisatie Zuidas (– € 66,7 miljoen): dit hangt samen met de afronding van de herijkingsfase.

Hier tegenover staan een aantal versnellingen zoals: A4 Vlietland-N14 (€ 16 miljoen) en SAA A6 Almere (€ 22,4 miljoen).

Op het verkenningen en planuitwerking onderdeel van het aanlegprogramma wordt – € 64,9 miljoen verschoven. Op de volgende projecten vinden majeure aanpassingen plaats:

- Binnen het project Beter Benutten verschuift € 61,4 miljoen.
- Het project ITS en Smart Mobility verschuift – € 15,8 miljoen.
- Hier tegenover staat een versnelling van € 20 miljoen bij het programma meer veiligheid.

Overboeking BES-Eilanden

Dit artikelonderdeel wordt verlaagd met € 7,2 miljoen als gevolg van de overheveling van gereserveerde middelen van het Infrastructuurfonds naar Hoofdstuk 12 ten behoeve van de overboekingen aan de BES-Eilanden St. Eustatius, Saba en Bonaire.

Programma Beter Benutten

Dit betreft de bijdrage naar Hoofdstuk 12 voor de Brede Doeluitkering (BDU) aan Beter Benutten en Snelfietsroutes van € 33 miljoen. Volgens de BDU-systematiek op de begroting Hoofdstuk 12 worden de verplichtingen voorafgaand aan het jaar van betaling aangegaan. De beschikking voor het jaar 2019 is eind 2018 afgegeven aan de stadregio Amsterdam en Metropoolregio Rotterdam-Den Haag.

12.04 Geïntegreerde contractvormen/PPS

De verhoging van het artikelonderdeel van € 168,8 miljoen is met name het gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018 (+ € 67,9 miljoen), de actualisatie van het GIV/PPS programma. Dit betekent dat in 2018 minder is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Het saldo wordt in 2019 op dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft.

Saldo 2018

De overlopende uitgaven vanuit 2018 naar 2019 (€ 67,9 miljoen) worden voornamelijk veroorzaakt door:

- Project MaVa: vertraging bij de afbouw van de Botlekbrug (€ 85 miljoen);
- Minder opgetreden risico's dan verwacht bij het project Schiphol Amsterdam Almere (€ 6 miljoen);

Anderzijds was in 2018 sprake van versnelde uitgaven bij het project N18 Varsseveld-Enschede (- € 24 miljoen). Het saldo wordt in 2019 op dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft.

Actualisatie GIV/PPS programma

Om aanlegbudgetten aan te laten sluiten op de actuele programmering is de volgende aanpassing van de budgetten noodzakelijk. Het totaal van de actualisaties op dit artikelonderdeel is - € 2,6 miljoen. Dit komt met name door verschuivingen op de volgende projecten:

- Op het project A15MaVa vindt een verschuiving plaats van - € 37 miljoen als gevolg van het naar beneden bijstellen van de kasprognoses van de planning voor de Botlekbrug.
- Het project SAA A6 Almere wordt versneld en daarom wordt het budget in 2019 met € 32 miljoen naar boven bijgesteld.

Bijdragen derden

Deze post bestaat uit de bijdrage van de gemeente Ede op basis van de Bestuursovereenkomst Poortwachter aan het project A12 Ede-Grijsoord € 5,9 miljoen in 2019.

12.06 Netwerkgebonden kosten HWN

Op dit artikelonderdeel worden de aan het netwerk te relateren apparaatskosten van Rijkswaterstaat en de overige netwerkgebonden kosten geraamd. Er worden hogere uitgaven voorzien van € 11,6 miljoen.

Korte termijn file aanpak

De verhoging kan met name worden verklaard door de toevoeging van de middelen voor de capaciteitskosten van RWS voor de korte termijn file aanpak (€ 5,4 miljoen).

Diverse overboekingen

Deze verhoging is onder andere het gevolg van de volgende mutaties: Security Operations Centre (SOC) (€ 1,2 miljoen) en de overboeking van middelen afkomstig van artikel 21 op Hoofdstuk XII t.b.v. een opdrachtverstrekking aan Rijkswaterstaat in het kader van innovaties in de Grond- Weg- en Waterbouw (€ 5 miljoen).

12.09 Ontvangsten

De hogere ontvangsten bij eerste suppletoire begroting 2019 van € 77,2 miljoen zijn met name (€ 48,7 miljoen) het gevolg van bijdragen voor extra werk aan o.a. de volgende projecten, A7 Zuidelijke ringweg Groningen, A4 Vlietland-N14, A44 Rijnlandroute, N35 Nijverdal-Wierden, N18 Varsseveld-Enschede en Beter Benutten. De hogere ontvangsten worden verder verklaard door de verwerking van het saldo over 2018 (€ 13,1 miljoen) en een verrekening met gemeente Ede (€ 5,9 miljoen).

Saldo 2018

De begrotingstand in 2019 wordt met € 13,1 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. Dit betekent dat in 2018 € 13,1 miljoen minder is ontvangen dan oorspronkelijk begroot. Het saldo wordt in 2019 aan dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft.

Bijdragen derden

Deze post bestaat uit een bijdrage van de gemeente Ede op basis van de Bestuursovereenkomst Poortwachter aan het project A12 Ede-Grijsoord (€ 5,9 miljoen) in 2019.

Artikel 13 Spoorwegen

Budgettaire gevolgen van uitvoering (Eerste suppletoire begroting begroting jaar 2019) (Bedragen x € 1.000)

13	Spoorwegen	Stand Ontwerp- begroting (1)	Mutaties via NvW'en Amende- menten (2)	Stand Vastge- stelde Begroting (3)	Mutaties 1 ^e Supple- toire Begroting (4)	Stand 1 ^e Supple- toire Begroting (5)	Mutaties 2020 (7)	Mutaties 2021 (8)	Mutaties 2022 (9)	Mutaties 2023 (10)
	Verplichtingen	1.610.625	0	1.610.625	232.696	1.843.321	263.239	-128.012	-125.110	-51.683
	Uitgaven	2.009.388	0	2.009.388	43.783	2.053.171	-2.940	62.027	-40.450	-28.400
	<i>waarvan juridisch verplicht</i>	<i>97%</i>				<i>100%</i>				
13.02	Beheer onderhoud en vervanging	1.379.109		1.379.109	19.048	1.398.157	51.565	30.507	-22.837	-28.121
13.03	Aanleg	460.265	0	460.265	24.283	484.548	-53.267	33.797	-19.830	-2.446
13.03.01	Realisatieprogramma personenvervoer	352.049	0	352.049	-27.008	325.041	-47.625	15.756	-52.212	-77.106
13.03.02	Realisatieprogramma goederenvervoer	41.301		41.301	-28.150	13.151	-7.244	-1.632	11.902	7.910
13.03.04	Verk. en planuitw. personenvervoer	58.991		58.991	76.589	135.580	7.942	21.159	17.706	66.750
13.03.05	Verk. en planuitw. goederenvervoer	7.924		7.924	2.852	10.776	-6.340	-1.486	2.774	
13.04	Geïntegreerde contractvormen/PPS	160.024		160.024	452	160.476	-1.238	-2.277	2.217	2.167
13.07	Rente en aflossing	9.990		9.990		9.990				
13.08	Investeringsruimte	0		0		0				
13.08.01	Programmaruimte	0		0		0				
13.08.03	Investeringsruimte	0		0		0				
	Ontvangsten	195.388	0	195.388	8.774	204.162				

Actualisatie programma Spoorwegen

Om de projectbudgetten binnen Spoorwegen aan te sluiten op de actuele programmering, zijn bijbehorende budgetten verplaatst van realisatie naar planuitwerking en verkenning. De totale programma-aanpassing bedraagt € 140 miljoen in 2019. Bij het desbetreffend artikelonderdeel worden de actualisaties nader toegelicht.

Verplichtingen

De verplichtingenophoging van € 226,8 miljoen in 2019 is voornamelijk het gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018 (+ € 238,2 miljoen), verschillende schuiven naar aanleiding van de actualisatie van de projectbudgetten (– € 80,5 miljoen), overboekingen naar de investeringsruimte op artikel 20.05 (– € 6,9 miljoen), verplichtingenophogingen voor met name de versnelling op het beheer, onderhoud en vervanging (+ € 83,5 miljoen) en overboekingen naar het Provinciefonds en BTW-compensatiefonds voor programma Beter Benutten en project Regionale knelpunten (– € 7,5 miljoen).

13.02 Beheer, onderhoud en vervanging

De verhoging van het artikelonderdeel in 2019 van € 19,05 miljoen is hoofdzakelijk het gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018 (– € 92,9 miljoen), een schuif op het beheer, onderhoud en vervanging (+ € 112,8 miljoen) en overboeking naar de investeringsruimte op artikel 20 (– € 0,8 miljoen).

Saldo 2018

Dit artikelonderdeel wordt in 2019 met € 92,9 miljoen verlaagd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. Dit betekent dat in 2018 € 92,9 miljoen meer is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Het saldo wordt in 2019 op dit artikelonderdeel in mindering gebracht, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft. Het saldo is veroorzaakt door de versnelling op het beheer, onderhoud en vervanging door ProRail (– € 98,7 miljoen) en later ontvangen BTW-factuur over december 2018 (+ € 5,8 miljoen).

Actualisatie programma beheer, onderhoud en vervanging

Op het programma beheer, onderhoud en vervanging wordt voor € 112,8 miljoen versneld. Dit betekent dat het programmabudget in 2019 wordt opgehoogd als gevolg van een versnelling op het beheer, onderhoud en vervanging door ProRail in 2018 (€ 98,7 miljoen, zie saldo 2018) en 2019 (€ 14,1 miljoen). Over de versnellingen op beheer, onderhoud en vervanging is de Tweede Kamer geïnformeerd met de brief van 19 december 2017 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2017–2018, 29 984, nr. 735).

Overboeking artikel 20

Als gevolg van de vrijval Toonbankvragen en NS/Downside Protection valt er € 0,8 miljoen vrij in de investeringsruimte spoor op artikel 20.05.

13.03 Aanleg

Het artikelonderdeel wordt in 2019 per saldo met € 18,4 miljoen verhoogd. Het artikelonderdeel wordt verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018 (+ € 33,8 miljoen) en

verschillende schuiven op het Hoofdspoorwegennet via het aanlegprogramma (+ € 140 miljoen).

Hiertegenover staan verlagingen als gevolg van actualisatie van het aanlegprogramma (– € 142,1 miljoen), overboekingen voor het programma Beter Benutten Decentraal Spoor (– € 5,7 miljoen), een overboeking voor het project Regionale projecten (– € 1,8 miljoen) en een overboeking van artikel 13 naar artikel 17 (– € 5,9 miljoen).

Saldo 2018

Dit artikelonderdeel wordt in 2019 met € 33,8 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. Dit betekent dat in 2018 € 33,8 miljoen minder is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Het saldo wordt in 2019 aan dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft.

Actualisatie aanlegprogramma

Om de aanlegbudgetten aan te laten sluiten op de actuele programmering zijn aanpassingen van de budgetten noodzakelijk. Op de volgende projecten vinden de grootste aanpassingen plaats in 2019:

- Nazorg lijnen en halten: (– € 13,8 miljoen) onder dit project vallen restwerkzaamheden en risico's van circa 25 in dienst gestelde projecten. De daadwerkelijke realisatie van de door ProRail geraamde kasreeks blijft onzeker, omdat een groot deel van de uitgaven betrekking heeft op de afhandeling van claims. Deze budgetten zitten vaak in de eerste jaren van de begrotingsperiode en worden daarna binnen het project nazorg geactualiseerd;
- Meerjarenprogramma Geluidsanering Spoorwegen: (– € 42,8 miljoen) in 2018 is het besluit genomen om met fase 1 van het meerjarenprogramma te beginnen en daarmee zijn keuzes gemaakt in de fasering. Dit betekent dat de reeksen ook zijn aangepast aan de hand van een meer realistische planning;
- Programma Fietsparkeren: (+ € 16,3 miljoen) de kasreeks van de toegevoegde regeerakkoordmiddelen voor programma Fietsparkeren zijn begin 2018 geactualiseerd van met name de grote stallingslocaties, met de versnelde kasuitgaven tot gevolg;
- Landelijk Verbeterprogramma Overgangen: (– € 26,6 miljoen) kasramingen van dit type projecten waarbij gemeenten nadrukkelijk een rol spelen in de besluitvorming zijn altijd erg onzeker. De geactualiseerde kasreeks van LVO betreft de verwachte kasrealisatie van op dit moment nog te beschikken projecten;
- Zwolle-Herfte: (+ € 20,9 miljoen in 2019) op basis van een opgave door de aannemer van de geplande uitgaven en mijlpalen voor de uitvoering van werkzaamheden met betrekking tot het contract IJssel-Herfte is de financiële meerjarenreeks door ProRail voor 2019 geactualiseerd.
- Elst-Deventer-Twente: (– € 12,4 miljoen) de planning is door de gemeente Overbetuwe aangepast als gevolg van vertraging in de bestemmingsplanprocedure;
- Grensoverschrijdend spoorvervoer: (– € 14,2 miljoen) Limburg verwacht de realisatieaanvraag van ProRail voor het project Heerlen-Landgraaf eind 2019. Dat is later dan verwacht. De werkzaamheden worden uitgevoerd in 2020 en 2021;
- Geluid HSL-Zuid: (– € 16,5 miljoen) de afronding van de ontwerpfase loopt door in 2019 waardoor de realisatie naar verwachting pas vanaf 2020 zal kunnen plaatsvinden.

Programma Beter Benutten

Vanuit het programma Beter Benutten Decentraal Spoor wordt via de decentralisatie-uitkering bijgedragen aan (decentrale spoor)projecten van provincies en gemeenten. Er wordt € 5,7 miljoen overgeheveld naar het Provinciefonds en het btw-compensatiefonds.

Regionale projecten

Naar aanleiding van de BO MIRT afspraken van eind 2018 is € 1,8 miljoen gestort in het Provinciefonds gestort als bijdrage in de meerkosten van het project Perronfasering Arnhem.

13.09 Ontvangsten

De hogere ontvangsten bij eerste suppletoire begroting 2019 van € 8,8 miljoen zijn het gevolg van de verwerking van het saldo over 2018 (+ € 21,5 miljoen) en een verrekening met de NS (– € 12,7 miljoen).

Saldo 2018

Dit artikelonderdeel wordt in 2019 met € 21,5 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. Dit betekent dat in 2018 € 21,5 miljoen minder is ontvangen dan oorspronkelijk begroot. Het saldo wordt in 2019 op dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft.

Verrekening met de NS

Als gevolg van een verrekening met de NS als compensatie voor de gebruiksvergoeding voor de IC-Brussel wordt de begrotingsstand met € 12,7 miljoen verlaagd. Het bedrag was gereserveerd binnen de investeringsruimte spoor. De lagere ontvangst leidt hierdoor niet tot een aanpassing van het lopende programma en/of projecten.

Artikel 14 Regionaal, lokale infrastructuur

Budgettaire gevolgen van uitvoering (Eerste suppletioire begroting begroting jaar 2019) (Bedragen x € 1.000)

14	Regionaal, lokale infrastructuur	Stand Ontwerp- begroting (1)	Mutaties Via NvW'en Armen- menten (2)	Stand Vastge- stelde Begroting (3)	Mutaties 1 ^e Supple- toire Begroting (4)	Stand 1 ^e Supple- toire Begroting (5)	Mutaties 2020 (7)	Mutaties 2021 (8)	Mutaties 2022 (9)	Mutaties 2023 (10)
	Verplichtingen	54.809		54.809	209	55.018	1.445			147
	Uitgaven	192.762	0	192.762	-39.143	153.619	-4.861	-61.693	40.750	31.000
	<i>waarvan juridisch verplicht</i>	99%				83%				
14.01	Grote regionaal/lokale projecten	151.807		151.807	-40.341	111.466	-4.232	-61.557	40.750	31.000
14.01.02	Planuitw. Progr. Reg/lok	1.605		1.605	499	2.104				
14.01.03	Realisatieprogr. Reg/lok	150.202		150.202	-40.839	109.363	-4.232	-61.557	40.750	31.000
14.01.04	Investeringsruimte				-1	-1				
14.02	Regionale Mob. Fondsen	40.955	0	40.955	1.198	42.153	-629	-136		
14.03	RSP-ZZL: Pakket Bereikbaarheid				0	0				
	Ontvangsten		0	0	0	0				

Actualisatie programma Regionaal, lokale infrastructuur

Om de projectbudgetten binnen regionaal, lokale infrastructuur aan te sluiten op de actuele programmering, zijn bijbehorende budgetten verplaatst van realisatie naar planuitwerking en verkenning. De totale programma-aanpassing bedraagt € 104,8 miljoen in 2019.

14.01 Grote regionaal/lokale projecten

Het artikelonderdeel wordt per saldo met € 40,3 miljoen verlaagd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018 (+ € 64,5 miljoen) en een actualisatie van het programma grote regionaal/lokale projecten (– € 104,8 miljoen).

Saldo 2018

Dit artikelonderdeel wordt in 2019 met € 64,5 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. Dit betekent dat in 2018 € 64,5 miljoen meer is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Het saldo wordt in 2019 op dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft.

Actualisatie programmabudget grote regionaal/lokale projecten

Om de aanlegbudgetten aan te laten sluiten op de actuele programmering zijn op de volgende budgetten middelen verschoven tussen grote regionaal/ lokale projecten en planuitwerking en verkenning van artikel Spoorwegen:

- HOV netwerk Zuid-Holland: (– € 39,2 miljoen in 2019) dit project bestaat uit drie deelprojecten. Voor het deelproject Leiden-Utrecht wordt nu onderzoek verricht naar de mogelijkheden op de lijn. De initiële scope bleek niet mogelijk vanwege de benodigde baanstabieliteit. Er is nu overleg over de uit te voeren scope en de uitvoering van dit deelproject. Het deelproject buscorridor Leiden-Katwijk-Noordwijk zit nog in de planuitwerkingsfase.;
- Rotterdamsebaan: (– € 9,9 miljoen in 2019) er is sprake van lagere uitgaven zoals toegelicht in het jaarverslag 2018. Deze middelen worden verschoven zodat het weer aansluit op de verwachte uitgaven van het project;
- Utrecht tram CS-Uithof: (– € 30 miljoen in 2019) betaling van de laatste termijn volgt na oplevering van het project door de provincie Utrecht in 2020.
- Amstelveenselijn: (– € 25,7 miljoen in 2019) in verband met een herziene planning van de werkzaamheden verschuiven de mijlpalen op basis waarvan de betalingen plaatsvinden.

Artikel 15 Hoofdvaarwegennet

Budgettaire gevolgen van uitvoering (Eerste suppletoire begroting begroting jaar 2019) (Bedragen x € 1.000)

15	Hoofdvaarwegennet	Stand Ontwerp- begroting (1)	Mutaties Via NvW'en Armenten (2)	Stand Vastge- stelde Begroting (3)	Mutaties 1 ^e Supple- toire Begroting (4)	Stand 1 ^e Supple- toire Begroting (5)	Mutaties 2020 (7)	Mutaties 2021 (8)	Mutaties 2022 (9)	Mutaties 2023 (10)
	Verplichtingen	777.657		777.657	154.085	931.742	- 23.937	- 40.557	- 31.468	- 25.293
	Uitgaven	1.291.388		1.291.388	70.428	1.361.816	860	3.121	6.106	106
	<i>waarvan juridisch verplicht</i>	95%			66%					
15.01	Verkeersmanagement	8.655		8.655		8.655				
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	8.655		8.655		8.655				
15.02	Beheer onderhoud en vervanging	363.039		363.039	- 39.498	323.541	- 1.624	15.553	31.404	23.580
15.02.01	Beheer en onderhoud	291.313		291.313	- 18.829	272.484	19.351	672	680	680
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	268.426		268.426	- 788	267.638	3.750	575	575	575
15.02.04	Vervanging	71.726		71.726	- 20.669	51.057	- 20.975	14.881	30.724	22.900
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	0		0	0	0				
15.03	Aanleg	364.110		364.110	307.445	671.555	62.971	- 158.667	- 65.610	- 25.871
15.03.01	Realisatieprogramma	305.894		305.894	- 76.139	229.755	- 48.367	- 13.093	48.392	66.250
15.03.02	Verkenningen en planuitwerkingen	58.216		58.216	383.584	441.800	111.338	- 145.574	- 114.002	- 92.121
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	336		336	0	336				
15.04	Geïntegreerde contractvormen/PPS	240.431		240.431	- 197.695	42.736	- 60.597	146.204	40.281	2.366
15.06	Netwerkgebonden kosten HWWN	315.153		315.153	176	315.329	110	31	31	31
15.06.01	Apparaatkosten RWS	287.004		287.004	22	287.026	110	31	31	31
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	287.004		287.004	22	287.026	110	31	31	31
15.06.02	Overige netwerkgebonden kosten	28.149		28.149	154	28.303				
	- Waarvan bijdrage aan agentschap RWS	28.149		28.149	154	28.303				
15.07	Investeringsruimte	0		0	0	0				
	Ontvangsten	105.584		105.584	- 6.108	99.476	3.255	3.884	6.000	

Actualisatie programma Hoofdvaarwegennet

Om de projectbudgetten binnen het Hoofdvaarwegennet aan te sluiten op de actuele programmering, zijn bijbehorende budgetten verplaatst van realisatie naar planuitwerking en verkenning. De totale programma-aanpassing bedraagt € 375 miljoen in 2019. Bij het desbetreffend artikelonderdeel worden de actualisaties nader toegelicht.

Verplichtingen

De verplichtingenophoging van € 154 miljoen in 2019 is voornamelijk het gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018 (+ € 164 miljoen), de toevoeging van € 40 miljoen aan het project Kornwerderzand en de actualisatie van de projectplanningen (– € 52,4 miljoen). Tot slot leiden overige mutaties tot een verhoging van het verplichtingenbudget (+ € 2,4 miljoen).

De verplichtingenbijstellingen om aan te sluiten bij de actuele projectplanningen en uitgavenramingen hebben met name betrekking op de volgende projecten en posten:

- Derde kolk Beatrixsluis (€ 6,3 miljoen);
- Nieuwe Sluis Terneuzen (€ 8,0 miljoen);
- Toekomstvisie Waal (€ 28,0 miljoen);
- Capaciteitsuitbreiding Beneden Lek (– € 10,4 miljoen);
- Overdracht Brokx-Nat (– € 10,6 miljoen);
- Beheer, onderhoud en vervanging (– € 79,0 miljoen).

15.02 Beheer, onderhoud en vervanging

De verlaging van dit artikelonderdeel van per saldo € 39,5 miljoen is met name het gevolg van: de technische verwerking van het saldo over 2018 (+ € 31,1 miljoen), twee schuiven via het aanlegprogramma (– € 69 miljoen), een overboeking naar het Ministerie van Defensie (– € 2,9 miljoen).

Saldo 2018

Dit artikelonderdeel wordt in 2019 met € 31,1 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. Dit betekent dat in 2018 € 31,1 miljoen minder is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Het saldo wordt in 2019 aan dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft.

Actualisatie Beheer, onderhoud en vervanging

Om beheer, onderhoud en vervanging budgetten aan te laten sluiten op de actuele programmering (–€ 69 miljoen) zijn op onder andere de volgende budgetten middelen verschoven tussen beheer onderhoud en vervangingen planuitwerking en verkenning:

- Overdracht Brokx-Nat (– € 18 miljoen in 2019): de overdracht van de haven Oudeschild en de overdracht van de wegen en paden op Texel zullen niet meer in 2019 plaatsvinden.
- Programma Vervanging en Renovatie (– € 51,5 miljoen in 2019 en – € 21 miljoen in 2020): er vindt een verschuiving plaats als gevolg van vertraging. Deze vertraging heeft zich met name voorgedaan bij de VenR-projecten:
- Renovatie Waalbrug: vertraging als gevolg van problematiek rondom aanwezigheid Chrom VI in de conservering en het langere ontwerp-proces voor het betondek.

- Modernisering objecten bediening Zeeland: opgetreden vertraging en onzekerheid over de uitvoering van deelscope 5.
- Groot onderhoud stuwen: de projectaanpak, eerst uitvoeren inspecties, heeft de uitvoeringsplanning ingrijpend gewijzigd waardoor vertraging is ontstaan.

Overboeking Ministerie van Defensie

Dit betreft een overboeking naar het Ministerie van Defensie. In het kader van de Kustwacht draagt lenW bij aan de instandhouding van de kustwachtvliegtuigen, betoning en noodsleephulp op de Noordzee. In 2019 wordt € 2,9 miljoen overgeheveld.

15.03 Aanleg

Het artikelonderdeel wordt per saldo met € 307,9 miljoen verhoogd. Dit is met name het gevolg van verhogingen door de technische verwerking van het saldo over 2018 (€ 14,5 miljoen), de toevoeging van middelen voor het project Kornwerderzand (€ 40 miljoen), verschillende programma actualisaties op het Hoofdvaarwegennet via het aanlegprogramma (€ 375,7 miljoen) en bijdragen derden (€ 2,5 miljoen). Hiertegenover staat een verlaging als gevolg van schuiven op het aanlegprogramma zelf (– € 125,9 miljoen). Tot slot leiden overige mutaties tot een verhoging van het artikelonderdeel (€ 1,1 miljoen).

Saldo 2018

Dit artikelonderdeel wordt in 2019 met € 14,5 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. Dit betekent dat in 2018 € 14,5 miljoen minder is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Het saldo wordt in 2019 aan dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft.

Project verbreding sluis en bruggen Kornwerderzand

Het kabinet heeft aanvullend € 40 miljoen beschikbaar gesteld aan lenW ten behoeve van de verbreding van de sluis en bruggen bij Kornwerderzand. Dit bedrag is toegevoegd aan het projectbudget op de Verkenning en Planuitwerking.

Actualisatie aanlegprogramma

Om aanleg budgetten aan te laten sluiten op de actuele programmering (– € 125,9 miljoen) zijn middelen binnen de volgende budgetten verschoven tussen realisatie en planuitwerking en verkenning:

- Nieuwe Sluis Terneuzen (– € 53,8 miljoen in 2019): er is vertraging opgetreden als gevolg van het aantreffen van onverwachte verontreiniging op de locatie Schependijk, welke van belang is om ruimte te maken voor de bouw van de nieuwe sluis.
- Maasroute fase 2 (– € 22,7 miljoen in 2019): als gevolg van problematiek rondom het afsluiten van het contract is er vertraging opgelopen bij het project Verbreding Julianakanaal (*Kamerstukken II 2018/19, 35 000-A, nr. 24*).
- Twentekanalen fase 2 (– € 16,3 miljoen in 2019 en – € 38,1 miljoen in 2020): de definitieve gunning van het project is in 2017 niet doorgegaan (*Kamerstukken II 2017/18, 34 775-A, nr. 56*). De nieuwe aanbesteding is in voorbereiding en definitieve gunning wordt in 2020 verwacht.
- Toekomstvisie Waal (– € 12,4 miljoen in 2019 en – € 11,7 miljoen in 2020): er is vertraging opgelopen in de start van de uitvoering als

- gevolg van vertraging en onzekerheden rondom het onherroepelijk worden van het Provinciaal Inpassingsplan.
- Capaciteitsuitbreiding Beneden-Lek (– € 10,4 miljoen in 2019): de verwachte planning van de huidige scope blijkt niet haalbaar wegens onder andere afhankelijkheid van derden.

Bijdragen derden

Dit betreft een desaldering van de bijdrage van de regio aan de projectkosten van Sluis III bij het Wilhelminakanaal (€ 0,8 miljoen) en de voor Impuls Dynamisch Verkeersmanagement ontvangen Europese subsidie met betrekking tot Corridor Management Execution (COMEX) (€ 2,1 miljoen). Binnen het EU-project COMEX maakt Rijkswaterstaat met andere vaarwegautoriteiten in Europa afspraken over de te leveren serviceniveaus op een vaarwegcorridor. Tegenover deze bijdragen staat een lagere bijdrage van derden voor het Walradarsysteem Noordzeekanaal (– € 0,5 miljoen).

15.04 Geïntegreerde contractvormen

De verlaging van dit artikelonderdeel van € 197,7 miljoen in 2019 is met name het gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018 (€ 4,3 miljoen) en een programma actualisatie van project Zeetoeegang IJmond (– € 207 miljoen in 2019). Tot slot leiden overige mutaties tot een verhoging van het artikelonderdeel (€ 5 miljoen).

Saldo 2018

Dit artikelonderdeel wordt in 2019 met € 4,3 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. Dit betekent dat in 2018 € 4,3 miljoen minder is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Het saldo wordt in 2019 aan dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft.

Actualisatie Zeetoeegang IJmond

Als gevolg van vertraging vindt er op het project Zeetoeegang IJmond een actualisatie van de budgetten plaats á € 207 miljoen in 2019 en € 45,5 miljoen in 2020. Middelen schuiven van Geïntegreerde contractvormen naar planuitwerking en verkenning in 2019 en 2020. De vertraging is ontstaan door een noodzakelijke aanpassing van het ontwerp en uitvoeringsproblemen bij de bouw van de caissons van de deuren (Kamerstukken II 2017/18, 34 775-A, nr. 74).

15.09 Ontvangsten

De verlaging van dit artikelonderdeel met € 6,1 miljoen in 2019 is het gevolg van de technische verwerking van het saldo 2018 (+ € 2 miljoen), de extra bijdragen van derden (+ € 2,5 miljoen) en schuiven waarmee de ontvangsten worden geactualiseerd (– € 10,6 miljoen in 2019).

Saldo 2018

Dit artikelonderdeel wordt in 2019 met € 2 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. Dit betekent dat in 2018 € 2 miljoen minder is ontvangen dan oorspronkelijk begroot. Het saldo wordt in 2019 aan dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft.

Bijdragen van derden (zie ook toelichting onder 15.03)

Dit betreft een bijdrage van de regio aan de projectkosten van Sluis III bij het Wilhelminakanaal (€ 0,8 miljoen) en de voor de Impuls Dynamisch Verkeersmanagement ontvangen Europese subsidie met betrekking tot Corridor Management Execution (COMEX) (€ 2,1 miljoen). Binnen het EU-project COMEX maakt Rijkswaterstaat met andere vaarwegautoriteiten in Europa afspraken over de te leveren serviceniveaus op een vaarwegcorridor. Tegenover deze bijdragen staat een lagere bijdrage van derden voor het Walradarsysteem Noordzeekanaal (– € 0,5 miljoen).

Actualisatie ontvangsten

Binnen de ontvangsten wordt € 10,6 miljoen aan in 2019 geraamde ontvangsten in latere jaren verwacht. Dit betreft de projecten Verruiming Twentekanal (€ 6,5 miljoen), Zeetoegang IJmond (€ 2,2 miljoen) en Nieuwe Sluis Terneuzen (€ 2 miljoen).

Artikel 17 Megaprojecten verkeer en vervoer

Budgettaire gevolgen van uitvoering (Eerste suppletioire begroting begroting jaar 2019) (Bedragen x € 1.000)

17	Megaprojecten Verkeer en Vervoer	Stand Ontwerp- begroting (1)	Mutaties NvW'en Armenten (2)	Stand Vastge- stelde Begroting (3)	Mutaties 1 ^e Supple- toire Begroting (4)	Stand 1 ^e Supple- toire Begroting (5)	Mutaties 2020 (7)	Mutaties 2021 (8)	Mutaties 2022 (9)	Mutaties 2023 (10)
	Verplichtingen	1.107.469	0	1.107.469	275.275	1.382.744	644.400	511.624	-476.673	-583.195
	Uitgaven	692.068	0	692.068	-19.652	672.416	-144.921	-70.951	72.665	98.942
	<i>waarvan juridisch verplicht</i>	100%			79%					
17.02	Betwerooute	4.807		4.807	3.016	7.823				
17.03	Hogesnelheidstrein-Zuid	2.188		2.188	1.594	3.782				
17.06	Project Mainportontwikkeling Rotterdam	17.475		17.475	3.770	21.245	5.755	869	0	0
17.07	ERTMS	217.960		217.960	47.340	265.300	246	0	0	0
17.07.01	Realisatieprogramma ERTMS	29.511		29.511	94.760	124.271	-39.756	-131.775	-157.985	-64.878
17.07.02	Planuitwerking ERTMS	188.449		188.449	-47.420	141.029	40.002	131.775	157.985	64.878
17.08	ZuidasDok	187.941		187.941	-96.996	90.945	-150.922	-69.586	72.665	98.942
17.10	Programma Hoogfrequent Spoorvervoer	261.697	0	261.697	21.624	283.321	0	-2.234	0	0
17.10.01	Programma Hoogfrequent Spoorvervoer; realisatieprogramma	110.870	0	110.870	18.242	129.112	56.171	29.771	-2.623	-4.672
17.10.02	Programma Hoogfrequent Spoorvervoer; Planuitwerking	150.827	0	150.827	3.382	154.209	-56.171	-32.005	2.623	4.672
	Ontvangsten	72.020	0	72.020	91.655	163.675	-39.117	-16.559	29.139	25.891

Actualisatie programma Mega Projecten

Om de projectbudgetten binnen Megaprojecten aan te sluiten op de actuele programmering, zijn bijbehorende budgetten verplaatst van realisatie naar planuitwerking en verkenning.

De totale programma-aanpassing bedraagt € 141,4 miljoen in 2019. Bij het desbetreffend artikelonderdeel worden de actualisaties nader toegelicht.

Verplichtingen

De verplichtingenophoging van € 268,7 miljoen wordt met name veroorzaakt door de technische verwerking van het saldo over 2018 (+ € 307,8 miljoen), overboekingen vanaf andere artikelen (+ € 6,3 miljoen) en verschillende actualisaties van de programmabudgetten (– € 45,4 miljoen).

17.07 ERTMS

De verhoging van dit artikelonderdeel met € 47,3 miljoen in 2019 is het gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. Dit betekent dat in 2018 € 47,3 miljoen minder is uitgegeven aan het programma ERTMS dan oorspronkelijk begroot. Het saldo wordt in 2019 aan dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft.

17.08 Zuidasdok

Dit artikelonderdeel wordt in 2019 met € 97 miljoen verlaagd als gevolg van de technische verwerking van het saldo 2018 (+ € 45 miljoen) en de actualisatie van het programma (– € 142 miljoen).

Saldo 2018

Dit artikelonderdeel wordt in 2019 met € 45 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. In 2018 is € 45 miljoen minder tot besteding gekomen. Het saldo wordt in 2019 aan dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft.

Programma actualisatie

Het project ZuidasDok is vertraagd als gevolg van de herijtingsfase waarin het project zich op dit moment bevindt (– € 142 miljoen). In deze fase worden risico's en onzekerheden voor de start van de bouw zoveel mogelijk geminimaliseerd, dit vergt meer tijd dan voorzien.

17.10 Programma Hoogfrequent Spoorvervoer

Dit artikelonderdeel wordt verhoogd met € 21,6 miljoen als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018 (+ 21,6 miljoen). In 2018 is € 21,6 miljoen minder tot besteding gekomen. Het saldo wordt in 2019 aan dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft.

17.09 Ontvangsten

Dit artikelonderdeel wordt verhoogd met € 91,7 miljoen als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018 (+ € 127,7 miljoen) en schuiven op de ontvangsten van het project Zuidasdok (– € 36 miljoen).

Saldo 2018

Dit artikelonderdeel wordt in 2019 met € 127,7 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. In 2018 is € 127,7 miljoen minder ontvangen dan verwacht. Het saldo wordt in 2019 aan dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft.

Actualisatie ontvangsten Zuidasdok

Op het project Zuidasdok wordt € 36 miljoen minder aan ontvangsten in 2019 verwacht, omdat het project zich in de herijkingsfase bevindt. In deze fase worden risico's en onzekerheden voor de start van de bouw zoveel mogelijk geminimaliseerd, dit vergt meer tijd dan voorzien.

Artikel 18 Overige uitgaven en ontvangsten

Budgettaire gevolgen van uitvoering (Eerste supplettoire begroting begroting jaar 2019) (Bedragen x € 1.000)

18	Overige uitgaven en ontvangsten	Stand Ontwerp- begroting (1)	Mutaties Via NvW'en Amendementen (2)	Stand Vastgestelde Begroting (3)	Mutaties 1 ^e Supplettoire Begroting (4)	Stand 1 ^e Supplettoire Begroting (5)	Mutaties 2020 (7)	Mutaties 2021 (8)	Mutaties 2022 (9)	Mutaties 2023 (10)
	Verplichtingen	1.028	0	1.028	15.751	16.779	1.500			
	Uitgaven	893	0	893	15.926	16.819	1.500			
	<i>waarvan juridisch verplicht</i>	<i>100%</i>			<i>1%</i>					
18.06	Externe veiligheid	893	0	893	2.503	3.396	1.500			
18.08	Netwerkoverstijgende kosten	0	0	0	13.423	13.423				
18.08.03	Afroming Eigen Vermogen Rijkswaterstaat	0	0	0	13.423	13.423				
18.11	Investeringsruimte	0	0	0	0	0				
18.11.01	Programmaruimte	0	0	0	0	0				
18.11.03	Investeringsruimte	0	0	0	0	0				
18.12	Nader toe te wijzen BenO en Vervanging	0	0	0	0	0				
18.13	Tot gefinancierde uitgaven	0	0	0	0	0				
18.15	Ramingsbijstelling en Kasschuif	0	0	0	0	0				
18.16	Reservering Omgevingswet	0	0	0	0	0				
	Ontvangsten	0	0	0	196.553	196.553				
18.09	Ontvangsten				1.047	1.047				
18.10	Saldo van de afgesloten rekeningen				195.506	195.506				

18.06 Externe veiligheid

Dit artikelonderdeel wordt met € 2,5 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. Dit betekent dat in 2018 € 2,5 miljoen minder aan Externe veiligheid is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Het saldo wordt in 2019 aan dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft.

18.08 Netwerkoverstijgende kosten

De verhoging van dit artikelonderdeel is het gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018 (€ 12,4 miljoen) en afroaming van het eigen vermogen van Rijkswaterstaat a € 1 miljoen.

Saldo 2018

Dit artikelonderdeel wordt in 2019 met € 12,5 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. Dit betekent dat in 2018 € 12,5 miljoen minder is uitgegeven dan oorspronkelijk begroot. Het saldo wordt in 2019 aan dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft.

Afroaming eigen vermogen Rijkswaterstaat

Het eigen vermogen van een baten-lastenagentschap is via de Regeling agentschappen gebonden aan een maximumomvang van 5 procent van de gemiddelde jaaromzet, berekend over de laatste drie jaar. De maximale omvang van het eigen vermogen wordt door Rijkswaterstaat overschreden. Conform de Regeling agentschappen wordt het surplus eigen vermogen afgedragen aan de eigenaar (IenW). Voor het surplus eigen vermogen van Rijkswaterstaat geldt dat – in lijn met het zwaartepunt van de herkomst – deze middelen voorsnog toegevoegd worden aan het kader van het Infrastructuurfonds.

18.09 Ontvangsten

De hogere ontvangsten zijn een gevolg van de afroaming van het eigen vermogen (€ 1 miljoen.) bij Rijkswaterstaat zoals hierboven toegelicht.

18.10 Saldo van de afgesloten rekeningen

Zoals in het algemene deel van deze memorie van toelichting reeds is aangegeven, bedraagt het voordelig saldo van het fonds over het jaar 2018 € 195,5 miljoen. Dit saldo wordt gevormd door de saldering van de in dat jaar gerealiseerde uitgaven en ontvangsten en wordt in 2019 geheel ten gunste gebracht van het artikelonderdeel 18.10 Saldo van de afgesloten rekeningen. Bij alle uitgaven- en ontvangstenartikelen zijn in dit wetsvoorstel mutaties opgenomen, die voortvloeien uit de verdeling van het voordelig saldo van de afgesloten rekeningen naar de juiste artikelen en producten.

Artikel 19 Ontvangsten

Budgettaire gevolgen van uitvoering (Eerste suppletoire begroting jaar 2019) (Bedragen x € 1.000)

19	Bijdragen andere begrotingen Rijk	Stand Ontwerp Begroting (1)	Mutaties Via NvW'en Armen- menten (2)	Stand Vastge- stelde Begroting (3)=1+2	Mutaties 1e Supple- toire Begroting (4)	Stand 1e Supple- toire Begroting (5)=3+4	Mutaties 2020 (6)	Mutaties 2021 (7)	Mutaties 2022 (8)	Mutaties 2023 (9)
Verplichtingen										
Uitgaven										
	waarvan juridisch verplicht									
Ontvangsten		6.921.916		6.921.916	- 324.635	6.597.281	- 327.229	- 272.093	- 301.526	165.543
19.09	Ten laste van begroting lenW	6.921.916		6.921.916	- 324.635	6.597.281	- 327.229	- 272.093	- 301.526	165.543

De neerwaartse bijstelling van de ontvangsten wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door overboekingen naar de begroting Hoofdstuk XII. De belangrijkste overboekingen worden toegelicht in paragraaf 2.1. Overzicht uitgaven- en ontvangsten mutaties.

Artikel 20 Verkenningen, reserveringen en investeringsruimte

Budgettaire gevolgen van uitvoering (Eerste supplettoire begroting jaar 2019) (Bedragen x € 1.000)

20	Verkenningen, reserveringen en investeringsruimte	Stand Ontwerp- begroting (1)	Mutaties Via NvW'en Armenten (2)	Stand Vastge- stelde Begroting (3)	Mutaties 1 ^e Supple- toire Begroting (4)	Stand 1 ^e Supple- toire Begroting (5)	Mutaties 2020 (7)	Mutaties 2021 (8)	Mutaties 2022 (9)	Mutaties 2023 (10)
	Verplichtingen	81.897	- 15.000	66.897	- 39.846	27.051	10.779	- 17.119	- 18.332	- 10.687
	waarvan juridisch verplicht									
	Uitgaven	81.897	- 15.000	66.897	- 37.001	29.896	- 8.173	- 15.361	- 16.582	- 9.095
20.01	Verkenningen	4.000		4.000	2.000	6.000				
20.02	Korte termijn mobiliteitsmaatregelen	30.000		30.000	- 6.529	23.471	- 10.991	- 8.240	- 3.457	
20.03	Reserveringen	25.000	0	25.000	- 25.000	0	- 8.000	- 13.000	- 14.000	- 15.000
20.05	Investeringsruimte toebedeeld modaliteit	22.897	- 15.000	7.897	- 7.472	425	10.818	5.879	875	5.905
20.05.11	Investeringsruimte Hoofdwegennet									
20.05.12	Investeringsruimte Hoofdwegennet	13.000	- 13.000	0	0	0	2.560	5.879	875	5.905
20.05.13	Verkenningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20.05.21	Investeringsruimte Spoorwegen	9.897	- 2.000	7.897	- 7.586	311	8.258	0	0	0
20.05.22	Investeringsruimte Spoorwegen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20.05.31	Investeringsruimte Hoofdvaarwegen				114	114	0	0	0	0
20.05.32	Investeringsruimte Hoofdvaarwegen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ontvangsten									

20.01 Verkenningen

Dit artikelonderdeel wordt in 2019 met € 2 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. Dit betekent dat in 2018 € 2 miljoen minder is ontvangen dan oorspronkelijk begroot. Het saldo wordt in 2019 aan dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft.

20.02 Korte termijn mobiliteitsmaatregelen

Dit artikelonderdeel wordt in 2019 met € 7,8 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. Dit betekent dat in 2018 € 7,8 miljoen minder is ontvangen dan oorspronkelijk begroot. Het saldo wordt in 2019 aan dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft. Daarnaast vindt er onder andere een overboeking naar art.12 voor korte termijn file aanpak a € 14 miljoen plaats. Dit wordt nader toegelicht op art.12 HWN.

20.03 Reserveringen

Dit artikelonderdeel wordt in 2019 met € 3 miljoen verhoogd als gevolg van de technische verwerking van het saldo over 2018. Dit betekent dat in 2018 € 3 miljoen minder is ontvangen dan oorspronkelijk begroot. Het saldo wordt in 2019 aan dit artikelonderdeel toegevoegd, zodat de omvang van de budgetten meerjarig ongewijzigd blijft. Daarnaast vindt er een overboeking plaats naar artikel HXII a 22,3 miljoen voor maatregelenpakket spoorgoederenvervoer. Deze wordt op HXII nader toegelicht. Daarnaast vindt er een overboeking plaats naar artikel 13 voor maatregelen spoorgoederenvervoer van 5,6 miljoen.

20.05 Investeringsruimte

Alle mutaties binnen de modaliteit specifieke investeringsruimte worden toegelicht op de productartikelen.

2.3 Bijlagen

A. Verdiepingsbijlage

In de verdiepingsbijlage is per productartikel een meerjarige (voor de volledige looptijd van het fonds) begrotingsmutatietabel op artikelonderdeelniveau opgenomen. In deze tabel worden de mutaties vanaf de ontwerpbegroting 2019 weergegeven, waarbij de Voorjaarsnotamutaties zijn verbijzonderd. De Voorjaarsnotamutaties worden in de artikelgewijze toelichting (paragraaf 2.2) conform de normering toegelicht.

Artikel 12 Hoofdwegennet	Totaal mutatie	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Artikel 12 Hoofdwegennet															
12 Hoofdwegennet															
Ontwerpbesluit 2019 artikelonderdeel 12.01 Verkeersmanagement Mutaties Voorjaarsnota 2019		3.737	3.736	3.733	3.730	3.729	3.728	3.726	3.726	3.726	3.734	3.734	3.734	3.734	3.734
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 12.01 Verkeersmanagement		3.737	3.736	3.733	3.730	3.729	3.728	3.726	3.726	3.726	3.734	3.734	3.734	3.734	3.734
Ontwerpbesluit 2019 artikelonderdeel 12.02 Behaar onderhoud en vervanging		675.177	643.081	755.369	678.135	701.736	668.994	614.035	535.555	490.941	767.246	777.514	815.366	480.129	480.129
Bijdragen derden Hoofdwegennet	-2.379	-2.379													
A16 Rotterdam	-73.598	-73.598													
A24 Blankenburgverbinding	-104.212	-104.212	-2.024	-2.024	-2.024	-2.075	-8.593	-8.593	-8.593	-8.593	-8.251	-7.225	-7.225	-7.225	-7.225
Saldo 2018	6.033	6.033				-4.847	-10.141	-10.141	-10.141	-10.141	-10.141	-10.141	-10.141	-10.141	-10.141
Saldo mee- en tegenvallers Hoofdwegennet	589	589													
Budgettaire actualisaties binnen Hoofdwegennet	0	-38.143	6.479	36.786	38.370	10.600	-49.484	-4.608	4.864	4.864	4.864	4.864	4.864	4.864	4.864
A12/A15 Ressen - Oudbroeken	43.776														
Mutaties Voorjaarsnota 2019		-35.924	4.455	34.762	36.346	3.678	-63.354	-18.478	-13.870	-13.870	-13.528	-12.502	-12.502	-12.502	-12.502
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 12.02 Behaar onderhoud en vervanging		639.253	647.536	790.131	714.481	705.414	605.640	595.557	521.685	477.071	753.718	765.012	802.864	467.627	467.627
Ontwerpbesluit 2019 artikelonderdeel 12.03 Aanleg		1.481.966	1.242.849	1.282.609	1.068.518	1.447.044	1.146.476	1.192.832	1.095.094	1.089.201	171.718	478.319	650.211	36.095	32.816
Budgettaire actualisaties binnen Hoofdwegennet	0	190.256	123.469	51.070	-72.684	-77.108	-6.252	-50.329	-6.078	-20.082	14.303	-42.334	-80.203	-24.091	63
Bijdragen derden Hoofdwegennet	25.572	10.839	6.213	8.589	-5.611										
Saldo 2018	100.069	100.069													
Financiële afrekening Connecting Mobility	571	571													
HXII/BDU: kwaliteit Blankenburgverbinding	-20.220	-20.220													
Verplichtingsopphoging tbv subsidie wandel en fiets	-75	-75													
HXII: Beter Benutten Innovatieunit 2019	-1.150	-650	-500												
HXII/BDU: Bijdrage 2019 Beter Benutten en Samenlevings	-12.536	-12.536													
HXII: ITS	-6.500	-3.000	-2.000												
HXII: Fiets	-1.000	-500													
HXII: DUMO	-1.000	-500													
HXII: Bijzondere uitkering CN 2019	-7.150	-7.150													
HXII: Vrachtwagenheffing	-4.949	-1.017	-779	-783	-790	-790	-790								
A16 Rotterdam	-928.380	-147.496	-134.864	-160.332	-309.874	-103.996	-71.813	0	0	0	0	0	0	0	0
A24 Blankenburgverbinding	-643.554	-217.911	-144.179	-22.873											
PF: A meemendement Hoogland, provincies Zuid Holland en Gelderland	-3.160	-3.160													
BCF: Alfracht Amendement Hoogland	-664	-664													
GF: programma Beter Benutten Regionale Pakketten, gemeenten T	-86	-86													
BCF: Alfracht programma Beter Benutten Regionale Pakketten	-214	-214													
PF: programma Beter Benutten Regionale Pakketten, provincies	-3.467	-3.467													
HXII: Vrachtwagenheffing	-1.721	-1.721													
Saldo mee- en tegenvallers Hoofdwegennet	-43.812	-25.111	-8	0	-5.031	0	-224	-4.864	-4.864	-4.864	-927	-4.864	-4.864	-4.864	-4.864
A12/A15 Ressen - Oudbroeken	-39.839	0	0	0	0	0									
Korte termijn file aanpak	21.198	9.014	4.341	1.400											
Bochtafsnijding Reeuwijk-Oost	690	50	640												
Programma Tijdelijke Toeliefing	-513	-513													
Mutaties Voorjaarsnota 2019		-135.192	-271.601	-243.302	-410.839	-186.925	-80.300	-55.193	-10.942	-24.946	13.376	-47.198	-85.067	-28.955	-4.801
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 12.03 Aanleg		1.346.789	971.248	1.039.307	657.679	1.260.119	1.066.176	1.137.639	1.082.152	1.064.255	185.094	431.121	565.144	7.140	28.015
Ontwerpbesluit 2019 artikelonderdeel 12.04 Grimegrede contractvormen/PPS		371.112	470.583	416.348	500.715	379.519	372.295	370.717	384.305	342.934	341.982	299.116	122.478	325.919	336.532
Bijdragen derden Hoofdwegennet	9.997	5.926	4.071												
Bijdragen derden Hoofdwegennet	5.587	3.955	2.754	-1.122											
A16 Rotterdam	874.551	52.323	42.063	19.986	152.144	153.991	54.734	56.259	55.936	54.734	53.990	53.543	52.929	52.239	51.559
A24 Blankenburgverbinding	731.181	37.986	38.155	29.164	27.643	137.401	107.568	98.855	38.982	38.158	37.347	36.176	35.245	34.442	33.652
Saldo mee- en tegenvallers Hoofdwegennet	-34.996	-1.411	1.990	-875	-875	-874	-875	-27.070							

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
12 Hoofdwegennet	Totaal mutatie													
Budgettaire actualisaties binnen Hoofdwegennet	0	2.632	- 34.712	- 90.413	- 4.874	- 2.970	40.965	- 22.131	- 4.537	- 689	43.309	80.203	24.091	- 63
Saldo 2018	67.396	67.396												
Mutaties Voorjaarsnota 2019	168.807	58.222	10.314	- 43.252	283.797	257.714	168.999	72.787	88.355	90.648	133.028	168.377	110.772	85.148
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 12.04. Gereguleerde contractvormen/PPS	539.919	528.805	426.662	457.463	663.316	629.999	539.716	457.092	431.289	432.630	432.144	290.855	436.691	421.680
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 12.06 Netwerkgebonden kosten HWN	582.646	588.325	577.114	546.203	543.224	528.906	531.297	529.360	524.572	530.749	526.586	526.586	526.586	526.561
Saldo 2018	- 16													
Financiële afrekening Connecting Mobility	- 1.157													
Mobiliteitsscan	400	200												
Opdracht RWS voor GWW	5.000	5.000		2.057										
Korte termijn file aanpak	15.880	4.548	3.899											
Programma Vrachtwagenheffing	261													
Programma Tijdelijke Tolheffing	513													
Security Operations Centre (SOC)	1.189													
Mutaties Voorjaarsnota 2019	11.366	4.748	3.899	2.057	0									
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 12.06 Netwerkgebonden kosten HWN	594.012	593.073	581.013	548.260	543.224	528.906	531.297	529.360	524.572	530.749	526.586	526.586	526.586	526.561
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 12.07 Investeersruimte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2019														
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 12.07 Investeersruimte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2019 Hoofdwegennet	3.114.658	2.948.574	3.035.173	2.797.301	3.075.252	2.720.389	2.712.607	2.546.040	2.451.374	1.815.429	2.085.269	2.118.375	1.372.463	1.379.772
Totaal Uitgaven stand eerste supplettoire wet 2019 Hoofdwegennet	3.123.695	2.744.398	2.840.846	2.381.613	3.175.802	2.834.449	2.807.935	2.594.015	2.500.913	1.905.925	2.158.697	2.189.183	1.441.778	1.447.617
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 12.09 Ontvangsten	73.126	112.388	104.763	135.217	58.297	70.217	44.860	44.812	44.132	48.332	43.632	43.632	43.634	39.571
Bijdrage derden Hoofdwegennet	9.987	5.926												
Saldo 2018 Hoofdwegennet Ontvangsten	4.711	4.071												
Saldo van mee- en tegenvallers Hoofdwegennet	5.352													
Budgettaire actualisaties binnen Hoofdwegennet	0	48.755	117	- 81.201	1.669	43.318								
Bijdragen derden Hoofdwegennet	28.780	12.415	8.967	- 5.611		5.542								
Mutaties Voorjaarsnota 2019	77.159	380	7.584	- 86.812	1.669	48.860								
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 12.09 Ontvangsten	150.285	112.768	112.347	48.405	59.966	119.077	44.860	44.812	44.132	48.332	43.632	43.632	43.634	39.571
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2019 Hoofdwegennet	73.126	112.388	104.763	135.217	58.297	70.217	44.860	44.812	44.132	48.332	43.632	43.632	43.634	39.571
Totaal Ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2019 Hoofdwegennet	150.285	112.768	112.347	48.405	59.966	119.077	44.860	44.812	44.132	48.332	43.632	43.632	43.634	39.571

Artikel 13 Spoorwegen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
13 Spoorwegen	Totaal mutatie													
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 13.02 Beheer onderhoud en vervanging	1.379.109	1.343.023	1.261.866	1.305.767	1.271.121	1.268.029	1.268.206	1.279.925	1.298.807	1.294.318	1.316.932	1.316.719	1.410.157	1.450.411
HXL: MTR vervoerconcessie en Audit														
BOV-rekken	- 817													
Saldo 2018 Spoorwegen	- 92.850													
Budgettaire actualisaties binnen Spoorwegen	0	51.565	30.507	- 22.837	- 28.121	- 29.869	- 27.268	- 28.157	- 27.679	- 26.927	- 4.051			
Toonbankvragen en NS/DSP	- 122													
Mutaties Voorjaarsnota 2019	19.048	51.565	30.507	- 22.837	- 28.121	- 29.869	- 27.268	- 28.157	- 27.679	- 26.927	- 4.051			
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 13.02 Beheer onderhoud en vervanging	1.398.157	1.394.588	1.292.373	1.282.930	1.243.000	1.238.160	1.240.938	1.251.768	1.271.128	1.267.391	1.312.881	1.316.719	1.410.157	1.450.411
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 13.03 Aanleg	460.285	546.730	481.426	429.315	368.820	360.527	260.448	73.531	47.109	37.196	90.249	121.328	64.683	449
PF: perontlastiging Arnhem	- 1.750													
PF: Programma Beter Benutten Decentraal Spoor, provincies Gro	- 5.289													
BCF: Altrecht programma Beter Benutten Decentraal Spoor	- 423													
Budgettaire actualisaties binnen Spoorwegen	0	1.408	31.563	- 19.830	- 2.446	- 3.920	- 6.101	- 5.832	20.570	24.732	2.181	- 1.261	- 1.452	12.700
Saldo 2018 Spoorwegen	36.435													
Verkenningen en planuitwerkingen personenvervoer Onderzoek	- 39													
Den Haag emplacement planuitwerking	76													
Infraspeed: opdracht Voltage Change Over	- 1.452													
Infraspeed: opdracht geluid	- 1.200													
Budgettaire actualisaties 2019 Spoor	- 2.438	- 955												
HXL: Subsidieregeling NS Samenloop Twente	- 2.000													
3e persoon Tilburg	2.234		2.234											
Nazorg	221													
Mutaties Voorjaarsnota 2019	24.283	- 53.267	33.797	- 19.830	- 2.446	- 3.920	- 6.101	- 5.832	20.570	24.732	2.402	- 1.261	- 1.452	12.700
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 13.03 Aanleg	484.548	483.463	515.223	409.485	366.374	356.607	254.347	67.699	67.679	61.928	92.651	120.067	63.231	13.149
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 13.04 Geïntegreerde contractvormen/PPS	160.024	164.262	165.090	167.459	169.095	171.207	172.457	173.502	173.139	151.942	83.125	84.449	40.383	
Budgettaire actualisaties binnen Spoorwegen	0	- 17.382	- 2.277	2.217	2.167	2.269	2.369	2.419	2.352	2.195	2.196	1.261	1.452	
Saldo 2018 Spoorwegen	17.834													
Mutaties Voorjaarsnota 2019	452	- 1.238	- 2.277	2.217	2.167	2.269	2.369	2.419	2.352	2.195	2.196	1.261	1.452	
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 13.04 Geïntegreerde contractvormen/PPS	160.476	163.024	162.813	169.676	171.262	173.476	174.826	175.921	175.491	154.137	85.321	85.710	42.385	
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 13.07 Rente en aflossing	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990
Mutaties Voorjaarsnota 2019														
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 13.07 Rente en aflossing	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990	9.990
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 13.08 Investeringsruimte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2019														
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 13.08 Investeringsruimte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2019 Spoorwegen	2.009.388	2.064.005	1.918.372	1.912.531	1.819.026	1.809.753	1.711.101	1.536.948	1.529.045	1.483.446	1.500.296	1.532.486	1.525.763	1.460.850
Totaal Uitgaven stand eerste supplettoire wet 2019 Spoorwegen	2.053.171	2.061.065	1.980.399	1.872.081	1.790.626	1.778.233	1.680.101	1.505.378	1.524.288	1.483.446	1.500.843	1.532.486	1.525.763	1.473.550
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 13.09 Ontvangsten	195.388	168.979	184.640	200.206	205.029	191.761	315.284	198.642	198.642	198.642	198.642	198.642	198.642	198.642
Saldo 2018 Spoorwegen	21.474													
Compensatie GV / C Brussel 2015-2018	- 12.700													
Mutaties Voorjaarsnota 2019	8.774													

13 Spoorwegen	Totaal mutatie	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 13.09 Ontvangsten	204.162	188.979	194.640	200.206	205.029	191.761	315.284	198.642	198.642	198.642	198.642	198.642	198.642	198.642	198.642
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2019 Spoorwegen	195.388	188.979	194.640	200.206	205.029	191.761	315.284	198.642	198.642	198.642	198.642	198.642	198.642	198.642	198.642
Totaal Ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2019 Spoorwegen	204.162	188.979	194.640	200.206	205.029	191.761	315.284	198.642	198.642	198.642	198.642	198.642	198.642	198.642	198.642

Artikel 14 Regionaal, lokale infrastructuur

14 Regionaal, lokale infrastructuur	Totaal mutatie	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 14.01 Grote regionaal/lokale projecten		151.807	152.527	68.651	1.605	1.752	1.606	9.336	9.335	9.336	10.695				
Saldo 2018	64.467	64.467													
Budgettaire actualisaties binnen Regionaal/Lokaal	0	-104.808	-4.232	-61.557	40.750	31.000	31.520	31.000	31.570	4.757	0	0	0	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2019		-40.341	-4.232	-61.557	40.750	31.000	31.520	31.000	31.570	4.757					
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 14.01 Grote regionaal/lokale projecten		111.466	148.295	7.094	42.355	32.752	33.126	40.336	40.905	14.093	10.695				
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 14.02 Regionale Mob. Fondsen		0	0												
Mutaties Voorjaarsnota 2019															
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 14.02 Regionale Mob. Fondsen			0												
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 14.03 RSP-ZZL: Pakket Bereikbaarheid		40.955	5.854	990	45.677										
Budgettaire actualisaties binnen Regionaal/Lokaal	0	765	-629	-136											
Saldo 2018 Reg Lok	433	433													
Mutaties Voorjaarsnota 2019		1.198	-629	-136											
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 14.03 RSP-ZZL: Pakket Bereikbaarheid		42.153	5.225	854	45.677										
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2019 Regionaal, lokale infrastructuur		192.762	158.381	69.641	47.282	1.752	1.606	9.336	9.335	9.336	10.695				
Totaal Uitgaven stand eerste supplettoire wet 2019 Regionaal, lokale infrastructuur		153.619	153.520	7.948	88.032	32.752	33.126	40.336	40.905	14.093	10.695				
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 14.09 Ontvangsten		0													
Mutaties Voorjaarsnota 2019		0													
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 14.09 Ontvangsten		0													
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2019 Regionaal, lokale infrastructuur		0													
Totaal Ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2019 Regionaal, lokale infrastructuur		0													

Artikel 15 Hoofdvraagwagennet	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
15 Hoofdvraagwagennet	Totaal mutatie													
Artikel 15 Hoofdvraagwagennet														
Ontwerpbrogting 2019 artikelonderdeel 15.01 Verkeersmanagement Mutaties Voorjaarsnota 2019	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 15.01 Verkeersmanagement	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655	8.655
Ontwerpbrogting 2019 artikelonderdeel 15.02 Beheer onderhoud en vervanging Budgettaire actualisaties binnen Hoofdvraagwagennet	363.039	376.367	329.346	336.183	317.954	319.074	291.193	216.167	216.128	305.205	276.471	243.940	221.100	221.100
Bijdragen derden Hoofdvraagwagennet	-1.050	-68.955	14.978	30.829	23.005	268	5.773	582	-69	-21.237	-20.336	-99	2.504	37.931
Economische Zaken en Klimaat: borging radardekking Zuidwest-Nederland	1.685	3.250	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75
Defensie: Noodslepphulp en betoming Saldo 2018	31.085													
Vervanging Nieuwe Waterweg	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
Mutaties Voorjaarsnota 2019	7.000	-1.624	15.553	31.404	23.580	833	6.348	1.157	506	-20.662	-19.761	476	3.079	38.506
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 15.02 Beheer onderhoud en vervanging	323.541	374.743	344.899	367.587	341.234	319.307	297.541	217.324	216.634	284.543	256.710	244.416	224.179	259.606
Ontwerpbrogting 2019 artikelonderdeel 15.03 Aanleg Saldo 2018	364.110	356.991	344.833	144.980	75.576	58.899	119.887	229.301	284.839	22.741	34.993	201.896	4.577	21.694
Budgettaire actualisaties binnen Hoofdvraagwagennet	14.611													
Bijdragen derden Hoofdvraagwagennet	0	249.759	-158.970	-65.110	-25.371	-16.045	-19.416	-15.190	-12.984	18.434	18.932	10.209	-5.866	-40.941
Programma GVC	4.198	892	801											
Verbreiding Korverderzaad	1.493													
BenO Vervanging Nieuwe Waterweg	40.000	40.000	-500	-500	-500	-500	-500	-500	-500	-500	-500	-500	-500	-500
Sluis Eelde	-7.000	-500	2											
Zeeoegang IJmond	-168	-160												
Vrijval MIRT Onderzoek Bodemenosie	6	6												
Quick wins binnenhavens	-96	-96												
Mutaties Voorjaarsnota 2019	-173													
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 15.03 Aanleg	307.445	62.971	-158.667	-65.610	-25.871	-16.545	-19.916	-15.690	-13.484	17.934	18.432	9.709	-6.386	-41.441
Ontwerpbrogting 2019 artikelonderdeel 15.04 Geïntegreerde contractvormen/PPS	671.555	419.962	186.166	79.370	49.705	42.354	99.971	213.611	271.355	40.675	53.425	211.605	-1.809	-19.747
Budgettaire actualisaties binnen Hoofdvraagwagennet	240.431	129.319	75.628	71.244	60.853	35.476	35.984	35.570	35.001	37.938	45.642	45.464	60.118	43.211
Bijdragen derden Hoofdvraagwagennet	250	-60.597	146.206	40.281	2.366	16.497	11.845	14.608	13.053	10.114	1.404	1.408	3.382	3.010
Sluis Eelde	158	160												
Zeeoegang IJmond	-6	-2												
Saldo 2018	5.478													
Mutaties Voorjaarsnota 2019	-197.695	-60.597	146.204	40.281	2.366	16.497	11.845	14.608	13.053	10.114	1.404	1.408	3.382	3.010
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 15.04 Geïntegreerde contractvormen/PPS	42.736	68.722	221.832	111.525	63.219	51.973	47.829	50.178	48.054	48.052	47.046	46.872	63.500	46.221
Ontwerpbrogting 2019 artikelonderdeel 15.06 Netwerkbonden kosten HWVN	315.153	316.395	309.314	301.368	299.836	300.124	299.147	299.632	300.918	303.476	303.476	303.476	303.476	303.476
Economische Zaken en Klimaat: borging radardekking Zuidwest-Nederland	622	140	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31
Verrekening loonkosten detachering Security Operations Centre (SOC)	-119	-119												
Mutaties Voorjaarsnota 2019	155	176	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 15.06 Netwerkbonden kosten HWVN	315.329	316.505	309.345	301.399	299.867	300.155	299.178	299.663	300.949	303.507	303.507	303.507	303.507	303.507
Ontwerpbrogting 2019 artikelonderdeel 15.07 Investeringsruimte Mutaties Voorjaarsnota 2019	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 15.07 Investeringsruimte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	Totaal mutatie													
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
15 Hoofdvaaarwegennet														
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2019 Hoofdvaaarwegennet	1.291.388	1.187.727	1.067.776	862.430	762.574	722.228	754.866	789.325	845.541	678.015	669.237	803.431	597.926	598.136
Totaal Uitgaven stand eerste suppletioire wet 2019 Hoofdvaaarwegennet	1.361.816	1.188.567	1.070.897	868.536	762.680	723.044	753.174	789.431	845.647	685.432	669.343	815.055	598.032	598.242
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 15.09 Ontvangsten	105.584	149.711	85.151	14.651		7.976	51.087							
Saldo 2018	2.045													
Budgettaire actualisaties binnen Hoofdvaaarwegennet	0	2.573	3.083	6.000		710	-1.798							
Bijdragen derden Hoofdvaaarwegennet	3.398	1.915	801											
Programma CVC	500													
Mutaties Voorjaarsnota 2019	-6.108	3.255	3.884	6.000		710	-1.798							
Stand eerste suppletioire wet 2019 artikelonderdeel 15.09 Ontvangsten	99.476	152.966	89.035	20.651		8.686	49.299							
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2019 Hoofdvaaarwegennet	105.584	149.711	85.151	14.651		7.976	51.087							
Totaal Ontvangsten stand eerste suppletioire wet 2019 Hoofdvaaarwegennet	99.476	152.966	89.035	20.651		8.686	49.299							

Artikel 17 Megaprojecten verkeer en vervoer

17 Megaprojecten Verkeer en Vervoer	Totaal mutatie	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 17.02 Betuweroute		4.807	1.210	1.210											
Saldo 2018	3.016	3.016													
Mutaties Voorjaarsnota 2019	3.016														
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 17.02 Betuweroute	7.823	1.210	1.210												
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 17.03 Hogesnelheidslijn-Zuid		2.188	6.435	6.475	0										
Saldo 2018	1.594	1.594													
Mutaties Voorjaarsnota 2019	1.594														
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 17.03 Hogesnelheidslijn-Zuid	3.782	6.435	6.475	0											
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 17.06 Project Mainportontwikkeling Rotterdam		17.475	969	255	255	255	255	255	255	255	59.160				
Budgettaire actualisaties binnen het Project Mainportontwikkeling Rotterdam	0	687	5.755	869	0	0	0	0	0	0	-7.311	0	0	0	0
Saldo 2018	3.083	3.083													
Mutaties Voorjaarsnota 2019	3.770	5.755	869								-7.311				
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 17.06 Project Mainportontwikkeling Rotterdam	21.245	6.724	1.124	255	255	255	255	255	255	255	51.849				
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 17.07 ERMTS		217.960	225.340	308.829	306.566	275.428	127.172	165.283	136.408	136.421	108.500	81.043	154.208		
Saldo 2018	47.260	47.260													
correctie prijzinstelling 2018 ERTMS	80	246											5.768		
Mutaties Voorjaarsnota 2019	47.340	246	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5.768	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 17.07 ERMTS	265.300	225.586	308.829	306.566	275.428	127.172	165.283	136.408	136.421	136.421	108.500	81.043	159.976	0	0
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 17.08 ZuidasDok		187.941	265.302	231.290	148.609	79.026	57.689	24.805	3.003	9.185	291.468	975			
Budgettaire actualisaties binnen het project ZuidasDok	0	-142.045	-150.922	-69.586	72.665	98.942	55.086	85.734	39.192	36.515	-24.606	-975			
Saldo 2018	45.049	45.049													
Mutaties Voorjaarsnota 2019	-96.996	-150.922	-69.586	72.665	98.942	55.086	85.734	39.192	39.192	36.515	-24.606	-975			
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 17.08 ZuidasDok	90.945	114.380	161.704	221.274	177.968	112.775	110.539	42.195	42.195	45.700	266.862	0			
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 17.10 Programma Hoogfrequent-Spoorvervoer 3e perron Tilburg		261.697	218.486	386.491	422.570	417.026	325.512	275.250	201.358	195.820	156.875	156.050	3.630	3.704	
Saldo 2018	-2.234	-2.234													
Mutaties Voorjaarsnota 2019	21.624	0	-2.234	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 17.10 Programma Hoogfrequent-Spoorvervoer	283.321	218.486	384.257	422.570	417.026	417.026	325.512	275.250	201.358	195.820	156.875	156.050	3.630	3.704	
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2019 Megaprojecten Verkeer en Vervoer		692.068	717.742	934.550	878.000	771.735	510.628	465.593	341.024	343.681	616.003	238.068	157.838	3.704	
Totaal Uitgaven stand eerste supplettoire wet 2019 Megaprojecten Verkeer en Vervoer	672.416	572.821	863.599	950.665	870.677	565.714	551.327	380.216	380.196	380.196	584.086	237.093	163.606	3.704	0
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 17.09 Ontvangsten		72.020	89.215	106.636	28.458	20.434	76.293	7.521	0	0	80.387				
Budgettaire actualisaties Megaprojecten Verkeer en Vervoer ontvangsten	0	-36.055	-39.117	-16.559	29.139	25.891	-46.938	71.752	10.983	11.896	-10.992				
Saldo 2018 Megaprojecten Ontvangsten Spoor	127.710	127.710													
Mutaties Voorjaarsnota 2019	91.655	-39.117	-16.559	29.139	25.891	-46.938	71.752	10.983	10.983	11.896	-10.992				
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 17.09 Ontvangsten	163.675	50.098	90.077	57.597	46.325	29.355	29.355	79.273	10.983	11.896	69.395				
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2019 Megaprojecten Verkeer en Vervoer		72.020	89.215	106.636	28.458	20.434	76.293	7.521	0	0	80.387				

17 Megaprojecten Verkeer en Vervoer	Totaal mutatie	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Totaal Ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2019 Megaprojecten Verkeer en Vervoer		163.675	50.098	90.077	57.697	46.325	29.355	79.273	10.983	11.896	69.395				

Artikel 18 Overige uitgaven en ontvangsten

18 Overige uitgaven en ontvangsten	Totaal mutatie	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 18.06 Externe veiligheid		893	787												
Saldo 2018	4.003	4.003													
Budgettaire actualisaties externe veiligheid	0	-1.500	1.500												
Mutaties Voorjaarsnota 2019		2.503	1.500												
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 18.06 Externe veiligheid		3.396	2.287												
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 18.08 Netwerkstijgende kosten		0	0	0											
Afronning eigen vermogen Rijkswaterstaat 2018	1.043	1.043													
Saldo 2018	12.380	12.380													
Mutaties Voorjaarsnota 2019		13.423													
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 18.08 Netwerkstijgende kosten		13.423	0	0											
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 18.11 Investeringsruimte		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2019															
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 18.11 Investeringsruimte															
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 18.12 Neder toe te wijzen Beno en Vervanging		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2019															
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 18.12 Neder toe te wijzen Beno en Vervanging															
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 18.15 Ramingsbijstelling en Kasschuif		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2019															
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 18.15 Ramingsbijstelling en Kasschuif															
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 18.16 Reservering Omgevingswet		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties Voorjaarsnota 2019															
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 18.16 Reservering Omgevingswet															
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2019 Overige uitgaven en ontvangsten		893	787	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	445.202	445.202
Totaal Uitgaven stand eerste supplettoire wet 2019 Overige uitgaven en ontvangsten		16.819	2.287	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	445.202	445.202
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 18.09 Ontvangsten		4													
Saldo 2018	4	4													
Afronning eigen vermogen Rijkswaterstaat 2018	1.043	1.043													
Mutaties Voorjaarsnota 2019		1.047													
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 18.09 Ontvangsten		1.047													
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 18.10 Saldo van de afgeloten rekeningen		195.506													
Saldo	195.506	195.506													
Mutaties Voorjaarsnota 2019		195.506													
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 18.10 Saldo van de afgeloten rekeningen		195.506													
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2019 Overige uitgaven en ontvangsten		0													
Totaal Ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2019 Overige uitgaven en ontvangsten		196.552													

Artikel 19 Bijdragen andere begrotingen Rijk

19 Bijdragen andere begrotingen Rijk	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 19.09 Ten laste van begroting IenW	6.921.916	6.637.549	6.634.493	6.309.147	6.504.240	5.886.117	5.778.117	5.345.762	5.269.725	5.171.046	5.461.177	5.450.188	5.590.222	5.589.765
Financiële afrekening Connecting Mobility	-586													
HXII/BDU: kwaliteit Blankenburgverbinding	-20.220													
Verplichtingenophoging subsidie wendel en fiets	-75													
Economische Zaken en Klimaat: borging radardekking Zuidwest-Nederland	6.457	3.360	106	106	106	106	106	106	106	106	106	106	106	106
HXII: Beter Benutten Innovatieunit 2019	-1.150	-500												
Mobiliteitscan	400	200												
HXII/BDU: Bijdrage 2019 Beter Benutten en Sneeftroroutes	-12.536													
HXII: ITS	-6.500	-3.000	-2.000											
HXII: Programma Fiets	-1.000	-500												
HXII: Programma DJUMO	-1.000	-500												
Verrekening loonkosten detachering	-119													
Opdracht RWS voor GIWW	5.000													
HXII: Bijzondere uitkering CN 2019	-15.065													
HXII: Vrachtwagenheffing	-4.688	-779	-783	-790	-790	-790								
HXII: Inzet vrijval Toonbankvragen / Meesvaler NS/DSP	-122													
HXII: Sociale Veiligheid	-1.750													
HXII: IC Dordrecht Brede 2019	-760													
HXII: Maatregelenpakket Spoorgeederenvervoer	-70.000	-14.600	-14.900	-13.700	-12.400									
PF: perfonasering Arnhem	-1.750													
HXII: subsidie regeling NS Samenloop Twente	-2.000													
Programma GVC	300													
A16 Rotterdam	-127.407	-92.801	-137.477	-289.888	46.073	73.585	47.666	47.343	46.141	45.739	46.318	45.704	45.014	44.334
A24 Blankenburgverbinding	-95.176	-220.154	-117.039	2.746	132.554	95.528	88.714	28.841	28.017	27.206	26.035	25.104	24.301	23.511
PF: Amendement Hoogland, provincies Zuid Holland en Gelderland	-16.585													
BCF: Aldrecht Amendement Hoogland	-3.160													
BCF: Aldrecht programma Beter Benutten Decentraal Spoor, provincies Gro	-664													
PF: Programma Beter Benutten Decentraal Spoor, provincies Gro	-5.289													
BCF: Aldrecht programma Beter Benutten Decentraal Spoor	-423													
GF: programma Beter Benutten Regionale Pakketten, gemeenten T	-86													
BCF: Aldrecht programma Beter Benutten Regionale Pakketten	-213													
PF: programma Beter Benutten Regionale Pakketten, provincies	-3.467													
Budgettaire actualisaties Externe Veiligheid	0	1.500												
Defensie: Noodslephulp en betoning	-2.973													
HXII: Vrachtwagenheffing	-1.721													
HXII: MTR, vervoerconcessie en Audit ROV-zeeken	-1.505	-955												
Verbinding, Korruwerzand	40.000													
Mutaties Voorjaarsnota 2019	-324.635	-327.229	-272.093	-301.526	165.543	168.429	136.486	76.290	74.264	73.051	72.459	70.914	69.421	67.951
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 19.09 Ten laste van begroting IenW	6.597.281	6.310.320	6.362.400	6.007.621	6.669.783	6.054.546	5.914.603	5.422.052	5.343.989	5.244.097	5.533.636	5.521.102	5.659.643	5.657.716
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2019 Bijdragen andere begrotingen Rijk	6.921.916	6.637.549	6.634.493	6.309.147	6.504.240	5.886.117	5.778.117	5.345.762	5.269.725	5.171.046	5.461.177	5.450.188	5.590.222	5.589.765
Totaal Ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2019 Bijdragen andere begrotingen Rijk	6.597.281	6.310.320	6.362.400	6.007.621	6.669.783	6.054.546	5.914.603	5.422.052	5.343.989	5.244.097	5.533.636	5.521.102	5.659.643	5.657.716

Artikel 20 Verkenningen, reserveringen en investeringsruimte

20 Verkenningen, reserveringen en investeringsruimte	Totaal mutatie	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 20.01 Verkenningen		4.000	7.900	36.304	50.000	211.026	222.000	278.057	60.000	25.000	110.000	30.000			
Saldo 2018 HWN Verkenningen	2.000	2.000													
Mutaties Voorjaarsnota 2019		2.000													
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 20.01 Verkenningen		6.000	7.900	36.304	50.000	211.026	222.000	278.057	60.000	25.000	110.000	30.000			
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 20.02 Korte termijn mobiliteitsmaatregelen		30.000	30.000	30.000	30.000										
Korte termijn file aanpak	-37.078	-14.390	-10.991	-8.240	-3.457										
Saldo 2018 HWN Verkenningen	7.861	7.861													
Mutaties Voorjaarsnota 2019		-6.529	-10.991	-8.240	-3.457										
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 20.02 Korte termijn mobiliteitsmaatregelen	23.471	19.009	19.009	21.760	-3.457										
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 20.03 Reserveringen		25.000	13.000	18.000	19.000	20.000	5.000	5.000	5.000	5.000	105.000	175.000	105.000	5.000	5.000
Saldo 2018	5.000	5.000													
Correctie boeking	-2.085	-2.085													
HXII: Bijzondere uitkering CN 2019	-7.915	-7.915													
HXII: Maatregelenpakket Spoorgoederenvervoer	-70.000	-20.000	-8.000	-13.000	-14.000	-15.000									
Mutaties Voorjaarsnota 2019	-25.000	-8.000	-8.000	-13.000	-14.000	-15.000									
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 20.03 Reserveringen	0	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	105.000	175.000	105.000	5.000	5.000
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 20.04 Generieke investeringsruimte		7.897	49.726	45.867	121.135	144.135	240.760	260.319	301.544	303.522	669.819	1.005.581	338.825	156.181	277.518
Saldo 2018	5.352	5.352													
Mee-, tegenvallei bij ontvangsten HWN	-48.390	-48.390													
HXII: Inzet vrijval Toonbankvragen / Meevaler NS/DSP	-12.700	-12.700													
HXII: MTR vervoerconcessie en Audit GOV-rekken	-688	-688													
HXII: Sociale Veiligheid	-1.750	-1.750													
HXII: IC Dordrecht Breka 2019	-760	-760													
HXII: subsidieregeling NS Samenloop Twente	-2.000	-2.000													
Saldo mee- en tegenvallers Hoofdwegennet A12/A15 Ressen - Oudbroeken	78.219	25.933	11.458	5.879	875	5.905	1.099	27.070			-3.937				
Bochsefijnding Reageul-Oost	-3.937	-3.937													
Security Operations Centre (SOC)	-690	-690													
Toonbankvragen en NS/DSP	-1.344	-1.344													
Correctie prijsbijstelling 2018 ERTMS	122	122													
Budgettaire actualisaties 2019 Spoor	-6.094	0	0												
HXII: Subsidiering NS Samenloop Twente	2.438	1.483	955												
Budgettaire actualisaties binnen Spoorwegen	2.000	2.000													
Correctie Nazorg	0	12.700													
Budgettaire actualisaties binnen Hoofdwegenennet	-221	-221													
Vrijval MIRT Onderzoek Bodemerosie	0	11.518													
Quick wins binnenhavens	96	96													
Mutaties Voorjaarsnota 2019	173	173													
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 20.05 Investeringsruimte toebedeeld	-7.472	10.818	5.879	875	5.905	1.099	1.099	27.070			-3.937	-547	-17.286	-12.700	284.818
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 20.05 Investeringsruimte toebedeeld	425	60.544	51.746	122.010	150.040	241.859	287.389	301.544	303.522	303.522	665.882	1.005.034	321.539	156.181	284.818

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
20 Verkenningen, reserveringen en investeringsruimte	Totaal mutatie													
Totaal Uitgaven stand ontwerpbegroting 2019 Verkenningen, reserveringen en investeringsruimte	66.897	100.626	130.171	190.135	375.161	467.760	543.376	366.544	333.522	884.819	1.210.681	1.060.332	1.887.440	1.944.018
Totaal Uitgaven stand eerste supplettoire wet 2019 Verkenningen, reserveringen en investeringsruimte	29.896	92.453	114.810	173.553	366.066	468.859	570.446	366.544	333.522	880.882	1.210.034	1.063.046	1.887.440	1.931.318
Ontwerpbegroting 2019 artikelonderdeel 20.09 Ontvangsten			30.000		17.500									
Mutaties Voorjaarsnota 2019														
Stand eerste supplettoire wet 2019 artikelonderdeel 20.09 Ontvangsten			30.000		17.500									
Totaal Ontvangsten stand ontwerpbegroting 2019 Verkenningen, reserveringen en investeringsruimte			30.000		17.500									
Totaal Ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2019 Verkenningen, reserveringen en investeringsruimte			30.000		17.500									

B. Projectoverzichten

In deze bijlage zijn de MIRT projecttabellen met de realisatieprojecten alsmede de verkenningen en planuitwerking programma's opgenomen waarin de begrotingsmutaties op projectniveau zichtbaar zijn gemaakt. Deze MIRT-tabellen zijn in ieder geval voorzien van toelichtingen indien sprake is:

- van een wijziging (anders dan door de verwerking van prijsbijstelling) in het taakstellend projectbudget groter dan 10% of meer dan € 10 miljoen;
  - van een wijziging groter dan 1 jaar in de oplevering van het project.
- De stand «vorig projectbudget» betreft de stand in de Slotwet 2018. De stand «vorig kasbudget» betreft de stand Ontwerpbegroting 2019.

Artikel 12 Hoofdwegennet

12.03.01 Realisatieprogramma

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2019 (Bedragen x € 1 mln.)

Projectoverzicht behorende bij 12.03.01: Realisatieprogramma Hoofdwegennet (bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Kasbudget 2019		Projectbudget		Openstelling	
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig
Projecten Nationaal						
Kleine projecten / Afronding projecten	2	2	53	53	nvt	nvt
Programma 130 km	1	1	45	45	–	–
Programma aansluitingen	32	26	116	116	nvt	nvt
Quick Wins Wegen	0	1	12	12	–	–
ZSM 1+2 (spoedwet wegverbreding)	2	2	1490	1.490	2016	2016
Slimme en duurzame mobiliteit	1					
Projecten Noordwest-Nederland						
A1 Bunschoten-Knooppunt Hoevelaken	0	0	20	20	2015	2015
A1/A6/A9 Schiphol-Amsterdam-Almere					2024–	
	132	109	2094	2.094	2026	2024–2026
A10 Amsterdam praktijkproef FES	5	5	51	51	2018	2018
A10 Knooppunten De Nieuwe Meer en Amstel (Zuidas)	23	63	305	305	2028	2028
A2 Holendrecht – Oudenrijn		0	1.210	1.210	2012	2012
A28 Knooppunt Hoevelaken					2023–	
	23	26	774	774	2025	2023–2025
A7/A8 Purmerend – Zaandam – Coenplein	0	0	21	21	2015	2015
A9 Badhoevedorp	10	2	328	328	2017	2017
N50 Ens – Emmeloord	0	1	20	20	2016	2016
Projecten Zuidwest-Nederland						
A4 Burgerveen – Leiden	0	0	548	548	2015	2015
A4 Delft – Schiedam	0	0	639	639	2015	2015
A4 Vlietland / N14					2020–	
	2	0	16	16	2022	2020–2022
A4-A44 Rijnlandroute	72	124	566	566	Regio	Regio
N57/N59 EuroRAP (verkeersveiligheid)	0	5	11	11	2020	2020
N61 Hoek-Schoondijke	1	0	111	111	2015	2015
Projecten Zuid-Nederland						
A2 Passage Maastricht	3	1	679	679	2016	2016
A4 Dinteloord-Bergen op Zoom	1	0	264	264	2014	2014
A76 Aansluiting Nuth	0	0	59	59	Regio	Regio
Programma Bereikbaarheid Zuid-Nederland: InnovA58					2022–	
	4	0	7	7	2024	
Projecten Oost-Nederland						
A1 Apeldoorn Zuid – Beekbergen	0	0	32	32	2017	2017
A50 Ewijk – Valburg	0	0	271	271	2017	2017
N35 Combiplan Nijverdal	0	0	319	319	2015	2015
N35 Wijthmen – Nijverdal	3	8	15	15	2018	2018
N35 Zwolle – Wijthmen	5	3	54	54	2018	2018
Projecten Noord-Nederland						
A7 Zuidelijke Ringweg Groningen, fase 2					2019–	
	77	142	689	689	2021	2019–2021
N31 Leeuwarden (De Haak)	2	1	219	219	2014	2014
Overige maatregelen						

Projectomschrijving	Kasbudget 2019		Projectbudget		Openstelling	
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig
Meer kwaliteit leefomgeving	3	21	178	178		
Meer veilig	0	0	49	49		
File aanpak	9	0				
Afrondingen	1	- 1				
Totaal uitvoeringsprogramma	414	790	13.052	13.052		
Realisatie uitgaven op IF 12.03.01 m.b.t. planuitwerking	148	146				
Programma Realisatie	562	936				
Budget Realisatie (IF 12.03.01)	562	936				
Overprogrammering (-)	0	0				

Toelichting

De voorheen in deze tabel opgenomen projecten A16 Rotterdam en Blankenburgverbinding zijn vanwege de DBFM omzetten overgeplaatst naar MIRT tabel 12.04 geïntegreerde contractvormen. Er zijn geen majeure wijzigingen voorgekomen in het projectbudget van de bovengenoemde realisatie programma's.

12.03.02 Planuitwerkingsprogramma

Projectoverzicht behorende bij 12.03.02 Verkenningen en planuitwerkingen Hoofdwegennet (bedragen x € 1 mln.).

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2019 (Bedragen x € 1 mln.)

Projectoverzichten VOORJAARSNOTA 2019

Projectoverzicht behorende bij 12.03.02: Verkenningen en planuitwerkingen Hoofdwegennet (bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Budget		Oplevering/openstelling	
	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig
Realisatie uitgaven op IF12.03.01 m.b.t. planuitwerkingsprojecten	- 280	- 380	nvt	nvt
Projecten Nationaal				
Beter Benutten ¹	288	313	nvt	nvt
Geluidsaneringsprogramma – weg	263	263	nvt	nvt
Kosten voorbereiding tol ²	14	29	nvt	nvt
Lucht – weg (NSL hoofdwegennet)	201	201	nvt	nvt
Reservering voor LCC ³	259	298	nvt	nvt
Snelfietsroutes	29	34	nvt	nvt
Tolreservering Blankenburgverbinding en ViA15	109	109	nvt	nvt
Vervolgprogramma Meer Veilig	80	80	nvt	nvt
Vorbereiding vrachtheffing ⁴	- 3	4	nvt	nvt
Bijdrage aan agentschap t.b.v. externe kosten planuitwerkingen	182	185	nvt	nvt
Projecten Noordwest-Nederland				
A12/A27 Ring Utrecht	1171	1171		
A7/A8 Corridor Amsterdam-Hoorn			2025–	
	300	300	2027	2024–2026
A6 Almere Buiten-Oost-Lelystad	52	52		
Rijksbijdrage aan de Noordelijke Randweg Utrecht ⁵			2021–	
	176	171	2023	2021–2023
Stedelijke Bereikbaarheid Almere			regio	regio
Projecten Zuidwest-Nederland				
A15 Papendrecht – Sliedrecht	16	16		
A20 Nieuwerkerk a/d IJssel – Gouda	178	178	2026	2026
A4 Leiden/Knooppunt Burgerveen – N14	50	50		
A4 Haaglanden – N14	460	460		
Rijksbijdrage aan kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding ⁶			2026–	
	3	23	2028	2026–2028
N59 Verkeersveiligheid	5	5	nvt	nvt
Projecten Zuid-Nederland				
A2 't Vonderen – Kerensheide			2025–	
	266	269	2027	2025–2027

Projectomschrijving	Budget		Oplevering/openstelling	
	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig
A27 Houten – Hooipolder			2027–	
	1345	1345	2030	2027–2030
A67/A73 Knooppunt Zaarderheiken	5	5	2022	2022
Landzijdige Bereikbaarheid Eindhoven Airport	26	26		
N65 Vught – Haaren	99	99		
Programma SmartwayZ.NL: A67 Leenderheide-Zaarderheiken	154	154	2023	2023
Programma SmartwayZ.NL: InnovA58	412	412		
Programma SmartwayZ.NL: ITS en Smart Mobility			2022–	
	31	31	2024	2022–2024
Projecten Oost-Nederland				
A1 Apeldoorn – Azelo			Fase1:	
			2020–	Fase1:
	440	440	2022	2020–2022
			Fase1:	
			2026–	Fase1:
			2028	2026–2028
A1/A30 Barneveld	10	10		
A12/A15 Ressen – Oudbroeken (excl. tolopbrengsten) (ViA15) ,	–	554	2022–	
			2024	2022–2024
N35 Nijverdal – Wierden	107	107	2022–	
			2024	2022–2024
N35 Raalte			2022–	
	13	13	2024	2022–2024
N50 Kampen – Kampen Zuid	5	5		
Reservering terugbetaling voorfinanciering A1 Apeldoorn – Azelo			2022–	
	29	29	2024	2022–2024
Projecten Noord-Nederland				
N33 Zuidbroek-Appingedam			2021–	
	99	99	2023	2021–2023
Overige projecten en reserveringen	127	120		
Projecten in voorbereiding				
Projecten Nationaal				
Studiebudget Verkenningen / MIRT onderzoeken				
Programma DUMO				
Programma Fiets				
Strategisch plan Verkeersveiligheid				
af rondingen	– 1	– 2		
Totaal programma planuitwerking en verkenning	6.747	7.305		
Begroting (IF 12.03.02)	6.747	7.305		

Toelichtingen:

1. De verlaging van het projectbudget Beter Benutten € 25 miljoen wordt met name veroorzaakt door de jaarlijkse Brede Doeluitkeringen (BDU) aan de Stadsregio Amsterdam en de Metropoolregio Rotterdam – Den Haag – (€ 12,5 miljoen). Een ander deel van € 8,8 miljoen wordt verklaard door overboekingen naar het gemeente-, provincie en BTW compensatiefonds.
2. De geraamde inzet van RWS, zoals weergegeven in de Rijksbegroting in Bijlage 7 (Tol), zijn overgeboekt naar artikel 12.06 Netwerkgebonden kosten waar de apparaatskosten van RWS staan vermeld.
3. Het project A12/A15 Ressen – Oudbroeken (excl. Tolopbrengsten) ViA15) is overgegaan naar de realisatiefase waarmee de middelen zijn overgeboekt naar het artikel 12.03.01 Realisatie. Tevens zijn de benodigde BenO-kosten vanuit de LCC-reservering overgeboekt naar artikel 12.02.01 Beheer en Onderhoud.
4. Om de invoering van de vrachtwagenheffing mogelijk te maken zijn voorbereidingskosten en onderzoekskosten benodigd. Dit betreft de gemaakte kosten uit 2018 en deels in 2019. Dit wordt voorgefinancierd vanuit de investeringsruimte Wegen en ook daar zichtbaar gemaakt.
5. Met het amendement Schonis c.s. (kst-35000-A-30) is de Rijksbijdrage aan het programma Noordelijke Randweg Utrecht met € 5 miljoen verhoogd.

6. De verlaging (€ 20 miljoen van het programma Rijksbijdrage aan kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding is het gevolg van de overboeking vanuit het Infrastructuurfonds naar Artikel 25 Brede Doeluitkering op de begroting Hoofdstuk XII ten behoeve van het door de Metropoolregio Rotterdam Den Haag opgestelde Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding.

12.04 Geïntegreerde contractvormen

Mutaties Eerste suppletoire begroting (Bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Kasbudget		Projectbudget		Openstelling		Eind contract
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten Noordwest-Nederland							
A1/A6/A9 Schiphol – Amsterdam – Almere (deeltraject A1/A6)	72	62	1.798	1.798	2019	2019	2042
A1/A6/A9 Schiphol – Amsterdam – Almere (deeltraject A6 Almere)	39	9	381	381	2020	2020	2040
A1/A6/A9 Schiphol – Amsterdam – Almere (deeltraject A9 Gaasperdammerweg)	57	52	1.122	1.122	2020	2021	2038
A10 Tweede Coentunnel	52	53	2.162	2.162	2013	2013	2037
A12 Lunetten – Veenendaal	24	25	666	666	2012	2012	2033
A27/A1 Utrecht-Eemnes-Bunschoten	27	29	354	354	2018–2020	2018–2020	2044
Aflossing tunnels	46	47	944	944	–	–	–
Projecten Zuidwest-Nederland							
A15 Maasvlakte – Vaanplein	80	56	2.230	2.230	2015	2015	2035
A16 Rotterdam	52		1.397				
Projecten Zuid-Nederland							
A59 Rosmalen – Geffen	1	1	277	277	2005	2005	–
Projecten Oost-Nederland							
A12 Ede – Grijsoord	16	9	171	171	2016	2016	2032
N18 Varsseveld – Enschede	14	8	450	450	2018	2018	2043
Projecten Noord-Nederland							
N31 Leeuwarden – Drachten	6	6	167	167	2007	2007	2022
N33 Assen – Zuidbroek	14	14	335	335	2014	2014	2034
Afrondingen							
Tolgefinancierde uitgaven (NCW)							
Tolgefinancierde uitgaven A24 Blankenburgtunnel	38		234	234	nvt	nvt	nvt
Tolgefinancierde uitgaven A12/A15 Ressen – Oudbroeken (ViA15)			293	293	nvt	nvt	nvt
Afrondingen	– 1				nvt	nvt	nvt
Totaal	447	371	11.585	11.595			
Begroting (IF 12.04)	447	371	11.585	11.595			

Artikel 13 Spoorwegen

Realisatieprogramma personenvervoer

Projectoverzicht behorende bij 13.03.01: Realisatieprogramma Spoorwegen personenvervoer (bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Kasbudget		Projectbudget		Indienststelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten Nationaal							
Benutten, betrouwbaarheid en capaciteit							
Be- en bijsturing toekomst	3	4	15	15	2019	2019	
ERTMS-pilot Amsterdam-Utrecht en expertisecentrum	2	1	9	9	2015	2015	
Geluidsanering Spoorwegen	15	42	601	601	divers	divers	
Programma Behandelen en Opstellen	14	11	196	196	divers	divers	
Uitvoeringsprogramma geluid emplacementen (UPGE)	0	0	30	30	divers	divers	
Verbeteraanpak stations	3	4	12	12	2020	2020	
Verbeteraanpak trein					2018/2019	2018/2019	
Vervolgfase Beter en Meer / Opstelcapaciteit	7	3	50	50	2019	2019	
Stations en stationsaanpassingen	5	6	44	44	divers	divers	
Cameratoezicht op stations	1	1	13	13	2017	2017	
Kleine stations	6	6	17	17	divers	divers	
Toegankelijkheid stations	38	40	493	493	divers	divers	

Projectomschrijving	Kasbudget		Projectbudget		Indienststelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Overige projecten/lijdelen etc.							
Aanleg ATBvv	4	13	67	68	divers	divers	
Aanleg ATBvv op A2 corridor en Brabantroute	1	1	18	18	2017	2017	
Booggeluid	0	0	4	4	divers	divers	
Fietsparkeren bij stations	53	30	344	341	divers	divers	
Kleine projecten personenvervoer	4	5	29	28	divers	divers	
Nazorg gereedgekomen lijnen/haltes	-7	3	14	14	divers	divers	
Overwegenaanpak	28	47	683	683	divers	divers	
Ontsnippering	12	11	80	80	divers	divers	
Programma aanpak suicidepreventie	6	4	15	15	2021	2021	
Programma kleine functiewijzigingen	25	25	460	460	divers	divers	
Punctualiteits-/capaciteitsknelpunten	4	3	180	180	divers	divers	
Projecten Noordwest-Nederland							
Stations en stationsaanpassingen							
Amsterdam CS, Cuypershal	2	3	26	26	2020	2020	
OV-terminal stationsgebied Utrecht (VINEX/NSP)	6	5	413	413	2016	2016	
Overige projecten/lijdelen etc.							
Regionet (inclusief verkeersmaatregelen Schiphol)	0	0	176	176			
Vleuten – Geldermalsen 4/6 sporen (incl. RSS)	14	19	911	911	divers	divers	
Projecten Zuidwest-Nederland							
Stations en stationsaanpassingen							
Den Haag CS perronsporen 11 en 12	0	1	39	39	2023– 2025	2023– 2025	
Overige projecten/lijdelen etc.							
Rijswijk – Schiedam incl. spoorcorridor Delft	11	6	607	607	2017	2017	
Projecten Oost Nederland							
Traject Oost (perronverbreding)	0	0	18	18	divers	divers	
Traject Oost uitv. convenant DMB	25	25	237	237	divers	divers	
Regionale lijnen Gelderland	0	0	15	15	divers	divers	
Zwolle – Herfte	53	42	200	200	2021	2021	
Projecten Noord Nederland							
Partiële spooruitbreiding Groningen-Leeuwarden	0	0	50	50	2020	2020	
Sporendriehoek Noord-Nederland	10	14	134	134	divers	divers	
Afrondingen	3	3					
Totaal ProRail projecten	348	378	6.200	6.197			
Overige (niet ProRail) projecten							
Intensivering Spoor in steden	0	0	215	215			
NS compensatie	1	0	161	161			
Totaal overige (niet ProRail) projecten	1	0	376	161			
Totaal uitvoeringsprogramma	349	378	6.576	6.573			
Realisatieuitgaven op IF 13.03.01 mbt planuitwerking	0	-6					
Afrekening voorschotten							
Programma Realisatie	349	372					
Budget Realisatie (IF 13.03.01)	325	352					
Overprogrammering (-)	-24	-20					

Realisatieprogramma goederenvervoer

Projectoverzicht behorende bij 13.03.02: Realisatieprogramma Spoorwegen goederenvervoer (bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Kasbudget		Projectbudget		Indienststelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
ProRail Projecten							
Projecten Nationaal							
Kleine projecten goederenvervoer	2	0	1	1	divers	divers	
Optimalisering Goederencorridor Rotterdam-Genua	2	2	169	169	divers	divers	
PAGE risico reductie	1	1	19	19	divers	divers	
Programma Emplacementen op orde	7	14	59	59	divers	divers	
Projecten Zuidwest-Nederland							
Calandbrug	0	0	160	160	2020/ 2021	2020/ 2021	
Geluidmaatregelen Zeeuwselijn	2	3	27	27	divers	divers	
Spooraansluiting 2e Maasvlakte achterlandverbinding	0	7	222	222	divers	divers	
Projecten Zuid-Nederland							
Projecten Oost Nederland							

Projectomschrijving	Kasbudget		Projectbudget		Indienststelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Uitv. progr Goederenroute Elst-Deventer-Twente (NaNov)	4	15	140	140	divers	divers	
Overige projecten							
Nazorg gereedgekomen projecten	-6	0	2	2	divers	divers	
Afrondingen	1						
Totaal uitvoeringsprogramma	13	41	799	797			
Planuitwerkingskosten realisatieprogramma t.l.v. IF 13.03.05		-1					
Afrekening voorschotten		1					
Programma Realisatie	13	41					
Budget Realisatie (IF 13.03.02)	13	41					
Overprogrammering (-)	0	0					

Planstudieprogramma personenvervoer

Projectoverzicht behorende bij 13.03.04: Verkenningen en planuitwerkingen Spoorwegen personenvervoer (bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Budget		Oplevering/ openstelling		Toelichting
	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig	
Realisatieuitgaven op IF 13.03.01 mbt planuitwerkingsprojecten	0	0			
Projecten Nationaal					
Beter Benutten Decentraal Spoor (Decentraal Spoor, fase 2 (NMCA))	21	26	divers	divers	1
Grensoverschrijdend Spoorvervoer	59	60	divers	divers	
Kleine projecten Personenvervoer	2	2	divers	divers	
Reizigersfonds	3	3	nvt	nvt	
Geluidsmaatregelen HSL-Zuid	72	72	divers	divers	
Prestatieverbetering HSL-Zuid	61	61	divers	divers	
Projecten Zuidwest-Nederland					
Sporen Schiedam-Rotterdam	25	25	divers	divers	
Projecten Oost-Nederland					
Quick scan decentraal spoor Gelderland	20	20	divers	divers	
Projecten Noordwest-Nederland					
Multimodale knoop Schiphol	256	256	divers	divers	
Overige projecten en reserveringen	28	28			
Projecten in voorbereiding					
Overige projecten in voorbereiding					
Geïsignaleerde risico's					
Totaal programma planuitwerking en verkenning	547	553			
Begroting (IF 13.03.04)	547	553			

1. Beter Benutten Decentraal Spoor: Dit betreft een overboeking in het Provinciefonds (€ 5 miljoen) en het BTW-compensatiefonds (€ 0,4 miljoen) voor het programma Beter Benutten Decentraal Spoor.

Planstudieprogramma goederenvervoer

Projectoverzicht behorende bij 13.03.05: Verkenningen en planuitwerkingen Spoorwegen goederenvervoer (bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Budget		Oplevering/ openstelling		Toelichting
	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig	
Planuitwerkingskosten van realisatieprogramma IF 13.03.02	32	45			
Projecten Nationaal					
Kleine projecten Goederenvervoer	14	17	divers	divers	1
Overige projecten en reserveringen					
Projecten in voorbereiding					
Overige projecten in voorbereiding					
Geïsignaleerde Risico's					
Totaal programma planuitwerking en verkenning	46	62			
Begroting (IF 13.03.05)	46	62			

1. Kleine projecten Goederenvervoer: Dit betreft de overgang van planuitwerking naar realisatie in verband met de afgifte van de realisatiebeschikking voor het project Externe veiligheid Drechtsteden van € 3 miljoen.

Geïntegreerde contractvormen

Projectoverzicht behorende bij 13.04 Geïntegreerde contractvormen/PPS Spoorwegennet (bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Kasbudget		Projectbudget		Indienststelling		Eind contract
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Beschikbaarheidsvergoeding	135	153	3.632	3.632	2007	2007	
Rente- en belastingaanpassingen	- 12	- 12	- 139	- 139			
Diverse afrekeningen etc.	37	19	91	91			
Afrondingen							
Totaal	160	160	3.584	3.584			
Begroting (IF 13.04)	160	160	3.584	3.584			

Artikel 14 Regionaal, lokale infrastructuur

Realisatieprogramma

Projectoverzicht behorende bij 14.01.03: Realisatieprogramma Regionaal, lokale infrastructuur (bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Kasbudget		Projectbudget		Indienststelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Projecten Noordwest-Nederland							
Noord/Zuidlijn Noord-WTC	1	0	1186	1186	2018	2018	
Amstelveenlijn	25	25	79	79	2020	2020	
Utrecht, tram naar De Uithof	0	0	112	112	2018	2018	
Projecten Zuidwest-Nederland							
HOV-NET Zuid-Holland Noord					2021-	2021-	
Rotterdamsebaan	81	91	294	294	2023	2023	regio
Afrondingen							
Totaal	109	150	1.878	1.878			
Begroting (IF 14.01.03)	109	150					

Planuitwerkingsprogramma

Projectoverzicht behorende bij 14.01.02: Planuitwerkingsprogramma Regionaal, lokale infrastructuur (bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Budget		Oplevering/ openstelling		Toelichting
	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig	
Overige projecten en reserveringen					
Projecten in voorbereiding	49	49			nvt
Overige projecten in voorbereiding					
Gesignaleerde risico's					
Totaal programma planuitwerking en verkenning	49	49			
Begroting (IF 14.01.02)	49	49			

Projectoverzicht Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn

Projectoverzicht behorende bij 14.03: Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn (bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Kasbudget		Projectbudget		Indienststelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
14.03.01 Concrete bereikbaarheidsprojecten	42	41	90	121			
14.03.02 Regionale Mobiliteitsprojecten			537	537			
14.03.03 Ruimtelijk economisch programma			5	5			
Afronding							
Totaal	42	41	632	663			
Afrekening voorschotten							
Begroting (IF 14.03)	42	41					

- Concrete bereikbaarheidsprojecten: Het projectbudget is afgenomen met € 31 miljoen in verband met stortingen in het BTW-compensatiefonds (€ 1 miljoen) en Provinciefonds (€ 30 miljoen) voor de extra snelrein tussen Groningen en Leeuwarden.

Artikel 15 Hoofdvaarwegennet

Realisatieprogramma

Projectoverzicht behorende bij 15.03.01: Realisatieprogramma Hoofdvaarwegennet (bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Projectbudget		Openstelling		Toelichting	
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig
Projecten Nationaal						
Beter Benutten	0	0	18	18	–	–
Impuls Dynamisch Verkeersmanagement Vaarwegen	1	0	101	97	2018	2018
Quick Wins Binnenhavens					2009–	2009–
	0	0	61	61	2017	2017
Walradarsystemen	1	1	26	26	2021	2021
Projecten Noordwest-Nederland						
De Zaan (Wilhelminasluis)	0	3	13	13	2020	2020
Projecten Zuidwest-Nederland						
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Beneden-Lek	1	6	13	13	2023	2019
Nieuwe Sluis Terneuzen	183	227	1.025	1.025	2022	2022
Quick wins Volkeraksluizen	0	0	3	3	2017	2017
Projecten Zuid-Nederland						
Maasroute, modernisering fase 2	11	20	630	630	2023	2018
Wilhelminakanaal Tilburg	1	2	100	99	na 2017	na 2017
Zuid-Willemsvaart; aanleg Maximakanaal en opwaardering tot Veghel	1	0	430	430	2015	2015
Projecten Oost Nederland						
Toekomstvisie Waal					2022–	
	6	16	134	134	2024	2021
Vaarweg Meppel-Ramspol (keersluis Zwartsluis)	3	0	65	65	2017	2017
Verruiming Twentekanalen fase 2	4	18	95	95	2023	2019
Projecten Noord-Nederland						
Vaarweg Lemmer – Delfzijl fase 1; verbetering tot klasse Va	4	0	284	284	2019	2019
Verruiming vaarweg Eemshaven-Noordzee	0	0	39	39	2017	2017
Overige projecten						
Kleine projecten / Afronding projecten	0	0	2	2		
Afrondingen		– 2				
Totaal uitvoeringsprogramma	216	291	3039	3034		
Realisatieuitgaven op IF 15.03.01 mbt planuitwerking	14	15				
Programma Realisatie	230	306				
Budget Realisatie (IF 15.03.01)	230	306				
Overprogrammering (-)	0	0				

- Tegen het bestemmingsplan is beroep ingesteld waardoor eerst een uitspraak van de Raad van State nodig is. Dit leidt tot vertraging bij de vervanging van de kademuur. De openstelling wordt daardoor in 2023 verwacht.
- De Sluis Limmel is in 2018 geopend, het Julianakanaal opent in 2023.
- De start uitvoering van de nieuwe haven in de Beijenwaard bij Spijk is afhankelijk van het onherroepelijk worden van het provinciale inpassingsplan waarin de planologische inpassing van de nieuwe haven is opgenomen. Onherroepelijk worden wacht op uitspraak Raad van State over de PAS regeling. De openstelling zal hierdoor 2 jaar later plaatsvinden.
- De mijlpaal is verschoven nadat duidelijk is geworden dat de damwanden vervangen moeten worden in plaats van versterkt en er voor een andere aanpak is gekozen omtrent de grondwaterbeheersing. De aanbesteding is opnieuw in gang gezet.

Planstudieprogramma

Projectoverzicht behorende bij 15.03.02: Verkenningen en planuitwerkingen Hoofdvaarwegennet (bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Budget		Oplevering/ openstelling		Toelichting
	Huidig	Vorig	Huidig	Vorig	
Realisatieuitgaven op IF 15.03.01 mbt planuitwerkingsprojecten	- 36	- 36	nvt	nvt	
Projecten Nationaal					
Bijdrage aan agentschap t.b.v. externe kosten planuitwerkingen	8	8	nvt	nvt	
Reservering voor LCC	223	230	nvt	nvt	
Projecten Noordwest-Nederland					
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Amsterdam-Lemmer	6	6	2025- 2027	2025- 2027	
Lichter buitenhaven IJmuiden	65	65	nnt	nnt	
Vaarweg IJsselmeer-Meppel	36	36	2023	2023	
Projecten Zuidwest-Nederland					
Capaciteit Volkeraksluizen	152	152	2024- 2026	2024- 2026	
Capaciteitsuitbreiding overnachtingplaatsen Merwedde	20	20	2021	2021	
Verkeerssituatie splitsing Hollandsch Diep-Dordtsche Kil	10	10	2025- 2027	2025- 2027	
Projecten Oost-Nederland					
Bovenloop IJssel (IJsselkop tot Zutphen)	36	36	2026- 2028	2026- 2028	
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen IJssel	28	28	2021- 2022	2021- 2022	
Projecten Noord-Nederland					
Vaarweg Lemmer-Delfzijl fase 2	102	102	2023- 2025	2023- 2025	
Overige projecten en reserveringen	507	462			
Projecten in voorbereiding					1
Projecten Zuidwest-Nederland					
Kreekraksluizen			2026- 2028	2026- 2028	
Projecten Oost-Nederland					
Reservering garantstelling Twentekanal			2018- 2020	2018- 2020	
Verkenning IJssel fase 2			2028	2028	
Overige projecten in voorbereiding					
Gesignaleerde risico's					
Totaal programma planuitwerking en verkenning	1.157	1.119			
Begroting (IF 15.03.02)	1.157	1.119			

- Het kabinet heeft aanvullend € 40 miljoen beschikbaar gesteld voor de verbreding van de sluis en bruggen bij Kornwerderzand. Dit bedrag is toegevoegd aan het projectbudget op de Verkenning en Planuitwerking.

Geïntegreerde contractvormen

Projectoverzicht behorende bij 15.04: Geïntegreerde contractvormen/PPS Hoofdvaarwegennet (bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Kasbudget		Projectbudget		Indienststelling		Eind contract	Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig		
Projecten Noordwest-Nederland								
Lekkanaal: 3e kolk Beatrixsluis en verbreding kanaalzijde/uitbreiding ligplaatsen	29	23	415	415	2019	2019	2046	
Zeetoegang IJmond	4	211	940	940	2022	2022	2045	
Projecten Zuid-Nederland								
Capaciteitsuitbreiding sluis Eefde	6	4	155	155	2020	2020	2047	
Keersluis Limmel	3	3	91	91	2018	2018	2048	
Afrondingen		- 1						
Totaal	43	240	1.601	1.601				
Begroting (IF 15.04)	43	240						

Artikel 17 Megaprojecten verkeer en vervoer

Betuweroute

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2018 (Bedragen x € 1 mln.)

Betuweroute (17.02)	Kasbudget 2019		Projectbudget		Oplevering		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Betuweroute	8	5	4.895	4.895	2007	2007	
Begroting (IF 17.02)	8	5					

HSL-Zuid

Projectoverzicht behorende bij 17.03 HSL-Zuid (bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Kasbudget		Projectbudget		Indienststelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
HSL-Zuid (IF 17.03.01)		4	2	6.154	6.154	2009	2009
HSL-Zuid hoofdwegen (IF 17.03.03)				1.012	1.012		
HSL-Zuid spoorwegen (IF 17.03.02)				115	115		
Begroting (IF 17.03)		4	2	7.281	7.281		

Project Mainportontwikkeling Rotterdam

Projectoverzicht behorende bij 17.06 Project Mainportontwikkeling Rotterdam (bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Kasbudget		Projectbudget		Indienststelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
Project Mainportontwikkeling Rotterdam							
Uitvoeringsorganisatie				24		n nb	n nb
750 ha				30		n nb	n nb
Groene verbinding				31		2011	2011
Bestaand Rotterdam Gebied (BRG)							
Landaanwinning				742		2013	2013
Voorfinanciering FES monitoringsprogramma				2		2007	2007
Voorfinanciering FES natuurcompensatie	2	3		115		n nb	n nb
BTW Buitencontouren				138		2013	2013
Onvoorzien	19	14		80		n nb	n nb
Afrondingsverschillen							
Programma	21	17		1162			
Begroting (IF 17.06)	21	17		1162			

ERTMS

Projectoverzicht behorende bij 17.07 ERTMS (bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Kasbudget		Projectbudget		Indienststelling		Toelichting
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig	
ERTMS							
Realisatiefase	57	30	116	123	divers	divers	1
Planuitwerkingsfase	209	188	2.294	2.281	divers	divers	2
Afrondingen	- 1						
Programma	265	218	2.410	2.404			
Afrekening voorschotten			7	7			
Begroting (IF 17.07)	265	218					

1. ProRail heeft in een aanvullende beschikking aangegeven dat er voor € 7 miljoen aan uitgaven ten onrechte waren toegewezen aan de realisatiefase. Hierdoor moest er € 7 miljoen worden overgeboekt van realisatie naar planuitwerking.
2. Het projectbudget planuitwerkingsfase ERTMS is toegenomen met € 13 miljoen. De oorzaak hiervan is een correctie op de prijsbijstelling

over 2018 die in 2019 is doorgevoerd van € 6 miljoen. Daarnaast is er € 7 miljoen overgeboekt vanuit het realisatiebudget naar de planuitwerking zoals hierboven beschreven.

ZuidasDok

Mutaties Eerste suppletoire begroting 2019 (Bedragen x € 1 mln.)

ZuidasDok (17.08)	Kasbudget 2019		Projectbudget		Oplevering		Toelichting	
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig		
ZuidasDok					2028	2028		
Projectorganisatie en voorbereiding	14	16	256	256				
OVT incl. keerspoor	31	58	382	382				
Tunnel en A10	35	99	808	808				
Generiek en ruimtelijke inrichting	12	14	161	161				
Afrondingsverschillen	- 1			- 1				
Programma	91	188	1.608	1.608				
Begroting (IF 17.08)	91	188						

PHS

Projectoverzicht behorende bij 17.10 Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (bedragen x € 1 mln.)

Projectomschrijving	Kasbudget		Projectbudget		Indienststelling	
	huidig	vorig	huidig	vorig	huidig	vorig
Programma Hoogfrequent Spoorvervoer						
Realisatiefase	130	111	1620	1.620		
PHS: Doorstroomstation Utrecht	7	7	317	317	2017	2017
PHS: Spooromgeving Geldermalsen	17	12	135	135	2021	2021
PHS: Meteren – Boxtel					2026–	
	14	16	52	52	2028	2026–2028
PHS: Rijswijk – Rotterdam					2023–	
	27	30	318	318	2025	2023–2025
PHS OV-SAAL korte termijn	16	17	690	690	2016	2016
PHS: OV-SAAL middellange termijn					2026–	
	21	18	45	45	2028	2026–2028
PHS: Projecten < € 50 miljoen	27	10	64	64		
Afrondingen		1				
Planuitwerkingsfase	153	151	2.570	2.570		
Corridor Alkmaar-Amsterdam						
Corridor Amsterdam-Utrecht-Eindhoven						
Corridor Schiphol-Utrecht-Arnhem/Nijmegen						
Corridor Breda-Eindhoven						
Corridor Den Haag- Rotterdam						
Corridor OV SAAL middellange termijn						
Routering goederenvervoer Zuid-Nederland						
Overige (planstudiekosten)						
Afrondingen			- 1	- 1		
Programma Hoogfrequent Spoorvervoer	283	262	4.190	4.190		
afrekening voorschotten						
Begroting (IF 17.10)	283	262				